

שיחות קודש

משנים קודמות מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לחודש אלול [311]

שמחת החתונה

לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

[5182]

אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

שבת כמו שמצינו בדור המדבר שהיו דור דעה והיו אז במדריגה גדולה וגבוהה מאוד וכו', עכ"ק.

להיות מוכן תמיד למלחמה

ובזה נבוא לבאר את סמיכות הכתובים, כי תעשה הישר בעיני ה' לריש הפרשה 'כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבית שביו', על פי המעשה הידוע המובא ב'שפת אמת' להרה"ק מבערזאן (לפ' ראה): "שמעתי מפי מחותני אדמו"ר הרב הקדוש ר' מאיר זללה"ה מפרימישלאן, שאמר בחג השבועות, שהיום באתי על כוונת אדמו"ר הקדוש מו"ה ר' מרדכי מקרעמניץ, וסיפר שפעם אחת נסע בעגלה אחת עמי בצוותא חדא בימי החורף, והגענו אל מקום אחד מדרון משופע מאד, כידוע בימי החורף, ודמיתי שברגע זו 'הפך הגלגל, וח"ו היינו כולנו מסוכנים אם היה מתהפך שמה הגלגל, ואני הייתי אז רך בשנים, ועמדתי בזריזות לדלג מן העגלה, ואחזני בידו, ואמר לי: שב, לא יהיה כלום. וכן היה, שעברנו שמה בשלום, ואחר כך באנו אל מקום אחד אשר לא היה כל כך משופע ומדרון, ולא עלה בדעתי כלל שיתהפך שם העגלה, ויאישתי עצמי מדלג שמה, והנה פתאום נתהפך העגלה, ונפלנו כולנו על השלג, והתחיל אדמו"ר לצחק, ואמר לי: ראית.

ולא הבנתי כוונתו מה שאמר לי אז 'ראית', עד היום חג השבועות בבוקר קודם התפילה באתי על כוונתו. וזהו שלמד אותי דרך להשם 'יתברך, שבאם האיש הישראלי הולך תמיד בדאגה ובמפח נפש, ודואג ומתיירא שלא יפול ח"ו ברשת היצר, אשר תמיד הוא פורש מכמורת לרגליו, אז השם 'יתברך עוזר לו שלא יפול.

אבל מי שסובר בדעתו שהולך בדרך הישר, ואינו מעלה על לבו כלל לירא מרשת היצר, זה האיש ח"ו בפתע פתאום נופל לבאר שחת.

הלימוד מזכירת מעשה עמלק

ועוד נראה לפרש על פי דברי קדשו של כ"ק אאמו"ר זי"ע על הכתוב 'זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים', (דברים כה, יז), דלכאורה יש להבין אמרו 'בדרך בצאתכם ממצרים', מה אכפת לך היכן בא עמלק אם בדרך בצאתם ממצרים או במקום אחר.

וביאר הענין, דכאשר יצאו בני ישראל מארץ מצרים הם היו בבחינה גבוהה וזכו למדרגות והשגות נשגבות, וכמו שאמרו ז"ל (מכילתא בשלח ב') 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי', ועם כל זה בא עמלק הוא היצר הרע להלחם עם ישראל וכמו שדרשו ז"ל עה"כ אשר קרך בדרך.

וזהו שאמר הכתוב 'בדרך בצאתכם ממצרים', שמצות זכירת מעשה עמלק הוא שיתן האדם אל ליבו מעשה עמלק אשר בא להלחם עם ישראל אפילו בשעה שהיו בדרגה גבוהה ביותר, להורות שגם בדרגה גבוהה עליו להזהר ממלחמת עמלק הוא היצר הרע.

וכן איתא בספה"ק 'אוהב ישראל' (בפרשתן) בבארו את ענין ד' הזכירות התמידיות שנצטוונו בתורה, זכירת מתן תורה, זכור את אשר עשה וגו' למרים, זכירת השבת, והזכירה הרביעית הכתובה אחר כולם היא זכירת מעשה עמלק.

ומבאר ה'אוהב ישראל' דענין זכירת עמלק הכתובה לאחר שאר הזכירות ענינה הוא לעורר ולהזכיר לאדם כי גם כשהוא בדביקות גדול להש"י ולבו בוער כאש לעבודתו ית', עכ"ל צריך הוא מאוד ליהזר להשגיח ע"ע בעינא פקחא שלא יתן מקום לחלק הרע שבו, כי ניצוץ היצר הוא טמון בלבו של אדם.

וגם כי יחשוב האדם שהוא כעת במדריגה גדולה בדביקות עליון יוכל להיות שפתאום יתעורר בקרבו תאוות היצה"ר וצריך ליהזר ולהשגיח על זה מאוד בכל רגע למחות זכרו מלבו אף שהאדם הוא דבוק תמיד בקדושת

שוה"ט ליל שבת קודש פר' כי תצא
בית שמש, תש"פ

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבית שביו. בספה"ק 'תפארת שלמה' כתב לבאר ענין סמיכות הכתובים, 'כי תצא למלחמה וגו', למקרא שלפניו שבו נסתיימה פרשת שופטים, 'כי תעשה הישר בעיני ה'.

כי ישנם צדיקים ואנשי מעשה הנלחמים ביצרים, ומנצחים אותם, ושוב לאחר כמה ימים הולך ומתגבר עליהם, וצריכים שוב לערוך מלחמה חדשה כנגדו, טעם הדבר הוא 'כי תצא - למלחמה', עיקר יציאת האדם לעוה"ז הוא למען היות לו מלחמה כל ימי חייו ולכך נוצר, וכאשר מתקן הצדיק את חלקו יבא עתו להסתלק מהעולם, אשר על כן מתחדשת על הצדיקים מלחמת היצר בכל עת, למען ישארו בזה העולם.

וזה הענין המרומז בסמיכות הכתובים, כי הדרך הישר בעיני ה' הוא שיהיה לאדם תמיד מלחמת היצר כל ימי חייו, כי לכך נוצר, וזה הפי' כי תעשה בזה הרצון והישר בעיני ה' - כי תצא למלחמה להיות לך מלחמת היצר, עכ"ק.

והוסיף כ"ק אאמו"ר זי"ע לבאר ענין סמיכות הכתובים, כי הנה אדם אשר אינו נקי מעבירות שבידו, הוא נזקק לזהירות יתירה בכל דבר, לבל יכניס עצמו לידי ניסיונות, משא"כ אדם שזכה לתקן את עצמו כראוי, והוא בבחינת נקי מעבירות שבידו, הוא האיש אשר יוכל לצאת ולערוך מלחמה עם יצרו, ולהביא את עצמו לידי ניסיונות ולנצח בהם.

והמעלה שבעבודה זו היא, שע"י הניסיונות ומלחמת היצר, יעלה את כל אותם הניצוצות הקדושים אשר נטמעו רח"ל וכו'. ובהו ביאר הכתובים, 'כי תעשה הישר בעיני ה'', היינו כשתתקן עצמך כראוי אז תוכל לבוא לידי 'כי תצא למלחמה', להביא עצמך לידי ניסיונות, שבכך תעלה ניצוצות הקדושה, עכ"ק.

וזה כיוון כמה שקודם אמר לי: שב, ואחר כך אמר לי: ראית. עד כאן שמעתי מפה קדשו, עכ"ל.

ותמצית הדברים, שכאשר אדם בטוח בעצמו שהוא הולך בדרך הישרה והנכונה, דווקא אז הוא נמצא בסיכון גדול ליפול ולהיכשל ח"ו, אבל כאשר האדם אינו בטוח בעצמו ולפיכך הוא נזהר בכל רגע שלא להיכשל, אז ילך בטח בדרכו, וה' יתברך יתן את יצרו בידו.

ועל פי זה יבואר סמיכות הפסוקים כך, 'כי תעשה הישר בעיני ה', יהודי צריך לדעת שגם כשהוא סבור שהוא בדרגה של 'כי תעשה הישר בעיני ה', וכל מעשיו טובים ומתוקנים, מ"מ עליו לזכור שהוא נמצא תמיד במצב של 'כי תצא למלחמה על אויבך', היא מלחמת היצר, כי יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, ולפיכך הוא צריך לעמוד על המשמר בכל עת.

ורק אז כאשר יידע ויעמוד הכן למלחמה זו בכל רגע בחייו, אז מבטיחה לו התורה 'ונתנו ה' אלוך בידך ושבית שבי', אולם אם הוא סבור שכבר סיים את עבודתו, והגיע אל התכלית והנצחון על היצר, אז הוא זקוק לרחמי שמים מרובים שלא יינגף במלחמה זו.

שוה"ט ליל שב"ק פרשת שופטים בית שמש, תשפ"ג

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק (דברים טז, יח).

ב'אור החיים הקדוש' דקדק בלשון הכתוב 'ושפטו את העם' שבא לכאורה להזהיר הדיינים שישפטו את העם משפט צדק וא"כ הו"ל למיכתב 'וישפטו', לשון הוראה ואזהרה, וכדרך שכתוב לקמן (פסוק יט) 'לא תטה משפט לא תכיר פנים וגו', וכ"כ ב'כלי יקר' וז"ל 'ובמקום ושפטו הוה ליה למימר וישפטו, כי ושפטו אינו ציווי אלא הודעת דברים שכך יהיה, עכ"ל.

והנראה לבאר על פי דברי קדשו של ה'ישמח משה' בפר' משפטים עה"פ 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' (שמות כא, א) ודרשו בגמ' גיטין (פח, ב) לפניהם ולא לפני עכו"ם, לפנייהם ולא לפני הדיוטות.

ומבאר הדבר על פי מה שפירש בספר 'חן טוב' (פר' וארא ובפר' משפטים) הטעם שתשים לפנייהם ולא לפני הדיוטות ולא לפני עכו"ם אפילו הן דנין כדני תורה, לפי שעומק הדין אינו מושג אלא בהיות ה' עם השופט ומלמדו להועיל לכוון הדין כהלכה.

וכדכתיב (שופטים ב, יח) 'והיה ה' עם השופט', ואם אין הבורא ברוך הוא עמו בעת

המשפט ייכשל ולא יידע בין ימין לשמאל, לכן כתיב (תהלים קמז, יט) 'מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום', כי אין השכינה שרויה על אוה"ע כידוע (ברכות ז). עיי"ש ב'חן טוב', עכד"ק של ה'ישמח משה'.

והנה באלשיך הק' על הפסוק שופטים ושוטרים תתן לך וגו', פירש דתיבות 'אשר ה' אלוך נתן לך' מוסכות על 'שופטים ושוטרים תתן לך', וי"ל שתתן לך שופטים ושוטרים כאלו שיודע אתה בהם שה' אלוך נתנם לך לשרת בקודש להורות לישראל, והם ההגונים המיועדים לתיקון הדור.

ולפי כל זה יבואר לשון הכתוב 'ושפטו את העם משפט צדק' ולא נאמר וישפטו, דהכי קאמר קרא 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך', ואיזה שופטים, 'אשר ה' אלוך נתן לך', היינו שופטים שהם אנשי מעלה הדבוקים בהש"ת ומייחדים ליבם לעשות רצונו.

וכשהיו השופטים כאלו שכל שיחם ושיגם הוא לברר וללבן מהו רצון הש"ת, אזי מבטיח הכתוב כי 'ושפטו את העם משפט צדק', שאין זה ציווי אלא הודעת דברים, כי שופטים כאלו שהש"ת עמם בשעת המשפט בבחי' 'והיה ה' עם השופט', בוודאי יזכו לשפוט כהלכה ויצא כאור צדקם ומשפטם.

שיחת קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"כי תצא למלחמה על אויביך - דא איהו יצה"ר"

(וזהר חדש, כי תצא)

דהתורה היא לבדה העצה היעוצה לנו מהבורא ית' כדי לנצח את היצר הרע, וכאמרם (קידושין ל, ב) 'הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל, בני, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין', אבל מה תבלין זה עושה בעוד שהיצר מפריעו ומונעו מתלמוד תורה, ואיך אפשר שילמד התורה בלי מניעות וטרדות היצר הרע המבלבלו וטורדו תמיד ואינו מניח לו לעסוק בתורה, ואיך ובמה ניתן לנצחו בענין זה של לימוד התורה גופא.

ואולי י"ל, על פי המובא בספר יושר דברי אמת (אות לה) בשם המגיד ממעזריטש זיע"א, משל, לאדם שיש לו בן נחמד בעל שכל גדול בתורה וחרף, ונהנה מאוד ממנו, ורוצה שיהא לו עוד יותר נחת ממנו, ובא אצלו אורח אחד למדן גדול, ומבקש ממנו לתהות על קנקנו של תינוק זה, ואורח זה מנסהו ומקשה לו ומבלבלו מן ההלכה הישרה לעקמו, כדי לנסותו, והנער משיב לו על כל דבר ואינו מניח לו שינצחנו, ואביו יש לו נחת גדול מזה, וכשרואה האורח שאביו

שמכיר בחלי היצר הרע ובכחו המוטבע בו אלא בוראו שבראו, והוא הזהירנו שהרפואה לו היא התורה, מי אפוא יניחה ויקח מה שיקח וזולתה ויחיה' (עין מסילת ישרים פרק ה).

והנה אמרו רז"ל במלחמת האדם עם יצרו 'אלמלי הקב"ה עוזר לו אינו יכול לו' (קידושין ל, ב), והשם יתברך הרי עצתו אמונה שהתורה בלבד היא התבלין להתגבר על היצה"ר, והנה היצר הרע מתגבר על האדם בכל יום ומבקש המיתו (קידושין ל, ב) ואינו נותן מנוח לבני אדם, וכשאינו לומד תורה אין ביכולתו להתגבר עליו, ולכן צריך כל הזמן להשתמש בתבלין זה, להיות שקועים בתורה, והיא השמירה היחידה, להיות מונח ושקוע בלימוד.

היצר נלחם הרי גם ב"תורה"
שהיא תבלין כנגדו - כדי שהקב"ה
ישתעשע בעמו ישראל וכמשל
המגיד ממעזריטש זיע"א.

חשבתי פעם, דלכאורה קשה, הן אמת

כמו שרופא המכיר את המלחמה
יכול לומר מה היא התרופה היחידה
למחלה - כן אמר הקב"ה שהתורה
היא הרפואה היחידה כנגד היצר הרע

כ"ק אדמו"ר ז"ל היה אומר, דהנה הבורא ית' אומר 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין' (קידושין ל, ב), וזה פשוט שאם הבורא לא ברא למכה זו אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה, ומי שיחשוב להנצל וזולתה, אינו אלא טועה. כי הנה היצר הרע באמת חזק הוא באדם מאד, ומבלי ידיעתו של האדם הולך הוא ומתגבר בו ושולט עליו, וגם אם יעשה כל התחבולות שבעולם ולא יקח הרפואה שנבראה לו שהיא התורה, לא ידע ולא ירגיש בתגבורת חליו ותאבד נשמתו ח"ו, הא, למה זה דומה, לחולה שדרש ברופאים והכירו חליו ואמרו לו שיקח סם מסויים, והנה הוא, מבילתי שתקדם לו ידיעה במלאכת הרפואה, יניח הסם ההוא ויקח מה שיעלה במחשבתו מן הסמים, הלא לכסיל יחשב, כי בודאי ימות החולה ההוא, כן הדבר הזה, כי אין מי

יש לו נחת גדול מזה, הוא מוסיף ביתר שאת לעקשו ולעקמו ולהקשות לו ולהסירו מדרך ההלכה, כדי שאותו הבן גם כן יוסיף במלחמתו שערה ולא יניח את עצמו להנצח, ויהיה לאביו תענוג גדול יותר.

והנמשל הוא, דהשם יתברך רוצה להשתעשע בבן יקר ילד שעשועים עמו ישראל, ונתן לנו מנסה אחד הוא היצר הרע, לנסותנו כדרך שמנסין התינוק בהלכה, והוא מקשה ומבלבל הדרך הישרה להסיבנו לדרך עקום, וכשאנו חכמים ואין אנו מניחים לו להטותינו מדרך הטובה והישרה ומתגברים עליו, יש לו להשם יתברך תענוג גדול מאוד, וכשרואה היצר הרע תענוג הגדול שיש להשם יתברך, והוא הרי גם נכרא למען השם יתברך כמו שכתוב (תהילים קמח, ח) רוח סערה עושה דברו, וכמשל הידוע בזוהר (תרומה קסג א) מבן המלך וכו', הרי הוא מתאמץ לנסותנו יותר, ומוסיף עוד להקשות ולהפריע, ואזי האדם מתגבר ביותר, וחוזר חלילה, וכך הוא לעולם על זה הדרך, שהיצר הרע אינו נותן מנוחה, וכשהאדם נלחם עם היצר הרע, זהו התענוג הגדול שיש להבורא יתברך, עכ"ל.

ועל פי הדברים הללו יש לומר בזה הדנה באמת הרי מטרת ביאת האדם לעולם הזה היא לעבדה ולשמרה, והעבודה היא לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו, וזאת על ידי שנלחמים עם היצר הרע ומתגברים עליו, וזו תכלית ירידתנו לעולם הזה ללחום עם היצר הרע, והנה מצד זה התכלית היה ראוי שבכל דבר וענין תהא להאדם מלחמת היצר, כדי להרבות תענוג ונחת רוח לבורא ית', ומדוע איפה ניתן לנו התבלין לנגדו.

טבע הבריאה שכל אדם צריך שיהיה לו תענוג - ב"ה לנו יש את תענוג התורה ואיננו צריכים תענוגים

אחרים - אך בתחילה צריך לעמוד עד שמגיעים לזה.

אך מפאת כי זאת המלחמה קשה היא מאוד, וכמעט לא שייך שינצח בה, לכן היתה עצתו יתברך להלחם כנגדו בדבר אחד בלבד והוא התורה הק', והיא מלחמה רבה להתגבר על יצרו המונעו ומעכבו ומבטלו הימנה בבטלים הרבה, ובהתגברו על יצרו ועמל בתורה על אף כל המניעות והעיכובים עושה נחת רוח ליוצרו, והנה על ידי זה יהא גיבור ויכבוש את יצרו בכל.

וכיון שזאת היא המידה, ותורה בלבד היא התבלין והעזר כנגדו, על כן ראוי לו לאדם להתגבר מאוד בענין עסק התורה, ואפילו כשלא זכה עדיין לטעום מטוב עריבות ונעימות התורה, והיא עדיין אינה חשוקה עליו, או שראשו כבד עליו ואינו מצליח להתרכז בה, יתגבר וישקיע כל כוחו בעסק התורה והתמדתה, עד שיזכה לראות מה טעם יש בה, ותכנס בלבו חשקת התורה ובאהבתה ישגה תמיד, ובזה ינצל מכל פגעי הזמן והנסיגות שמאנה היצר לידו בכל עת ובכל שעה.

והנה זאת צריך למודעי, שאל יאמר בלבו הנה ב"ה הוגה אני בתורה ומעתה ישקוט וינוח לי ממלחמת היצר ולא אבוא עוד לידי נסיון או קושי בעבודת השם יתברך, וילך לי הכל על מי מנוחות, זה אינו, דודאי לא יניחנו היצר לנפשו, רק בזאת ירווח לו שעל ידי לימוד התורה דמגנא ומצלא מיצר הרע (סוטה כא, א) יזכה שגם בדבר הקשה שיצרו מסיתו מאוד ואינו מניח לו, גם בזה יצליח ויתגבר.

החזון איש זיע"א אמר, שהחילונים מחפשים תענוגים, כי בטבע הבריאה שכל אדם צריך שיהא לו איזהו תענוג, וברוך ה' שיש לנו את התורה הק' ואנו מתענגים מטובה, אבל

החילונים שאין להם תענוג זה, לכן מחפשים הם תענוגים אחרים, ה"ל.

כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו (משלי ד, ב), בתורה, ונביאים וכתובים, מצינו שנשתבחו דברי תורה בכל כינויי וקילוסים טוב ערב ומתוק, ואמונה כל זאת וקיים עלינו באמת ואמונה, אך כשנתבונן ונעמיק בזה נראה שאפשר גם לעמוד על ערכה וטובה ומתיקותה מדבש ונופת צופים, ועד כמה עריבה היא יותר מכל תענוגי העולם.

כל תענוגי העוה"ז חולפים תיכף ומיד עובר לעשייתם, - מלבד תענוג התורה שכלל שהאדם מתעמק בה יותר גדל תענוגו

ולהמחיש עריבות התורה יותר מכל תענוגי העולם, אמרו המושלים להבינו במשל ומליצה, דהנה כשאדם אוכל מאכל ערב ביותר שהאדם מתאוה לו ביותר, ובטעימתו תגדל הנאת גרונו עד מאוד, אבל מיד כשסיים אכילתו אין לו כבר טעם בו, וכחלום יעוף לאחר זמן, אך התורה הק', כל מה שאדם משקיע עצמו באמת בלימוד התורה הק' מיט אגישמאק, יתענג בה יותר ויותר וזכרונה יערב עליו תמיד יותר ויותר, וכמו שלמדתם בגמרא (עירובין נד, א) נוצר תאנה יאכל פריה (משלי כז, יח) למה נמשלו דברי תורה כתאנה, מה תאנה כל זמן שאדם ממשימ בה מוצא בה תאנים, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם.

היוצא מכל זאת שצריך כל אחד להתאמץ ולהכניס בקרבו עריבות ומתיקות תורתנו הק', ובפרט בחור צריך שיראה ללמוד את התורה עם גישמאק, שתהא התורה חביבה עליו ביותר, וכל אחד יכול וצריך שיבור לו הדרך הטובה והישרה, הראויה להביאו שימצא טעם בלימודו.

קיצור שו"ע

שב"ק כי תצא, ט' אלוך היתשפ"ג

סעיף ב.

בענין דפנות הספה יש הרבה חלוקי דינים ואין הכל בקיאים, על כן צריכין לעשות דפנות שלמות וחוזקות, שלא יהא הרוח מניע אותן וגם שלא יכבה הרוח את הצרות. ומי שאין לו די צרכו לדפנות, מוטב שיעשה שלשה שלמים מארבעה שאינם שלמים. ומי שידו משגת, מצינו לו שיהיה לו ספה בנויה עם גגות שגפתיחים ונסגרים על ידי צירים, לסגורם בשעת הגשמים. וכשפסקו הגשמים, נפתחים הגגות, והספה הוא נגוב, ויכול לקיים מצות ספה פראוי.

סעיף ג.

גם בספק יש כמה דינים, וכיון שאנו נוהגין לספק בעניני אילנות או בקנים, פיון שהם גדולי קרקע והמה תלושים ואינם מקבלים טמאה ואינם קשורים יחד, אין בהם שום חשש.

סעיף ד.

לכתחלה ראוי להחמיר שלא להניח על הספה דבר המקבל טמאה שיניח עליו את הספק, כגון סלמות שיש בהן בית קבול השליבות, וכל שכן שאר פלים כגון מרה [את] ומגרפה, ואפלו לתן אותם על הספק להחזיקו, יש להחמיר. ובדיעבד, או שאין לו שאר דברים,

ג' סעיפים בכל יום

כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הפל מטר, דקיימא לן דמתר להעמיד את הספק דבדבר המקבל טמאה.

סעיף ה.

צריך להניח ספק עד שיהא צלה מרבה מחמתה, שאם היתה חמתה מרבה מצלה, פסולה מן התורה. ולכן צריכין להזהר להניח פל פה, שאפלו כשיתיבש יהא צלה מרבה. גם צריכין להזהר שלא יהא במקום אחד אור שלשה טפחים. ולכתחלה צריך שיהא אור קצת בין הספק כדי שיראו הכוכבים. ומכל מקום אם היתה מעפה שאין הכוכבים נראים, כשרה. אבל אם היתה מעפה פל פה שאפלו אם יורדים גשמים הרבה אינם יורדין לתוכה, אם כן הוי כעין בית ופסולה.

ליקוטי סיפורים ועובדות יקרות

מפי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצר קדשנו

הנותן בים דרך

ראיתי בכתבי הרה"ח ר' ישע ש"ב ז"ל הישנים שעדיין לא נדפסו את המעשה הבא:

בימי של המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע היה דוקטור אחד יהודי שהתגורר הרחק ממנו, אשר היה רשע גמור ופושע שלא הניח עבירה שלא עשה. פעם נסע הד"ר בדרך בחורף וראה איש אחד יהודי שוכב באמצע הדרך.

מיד ירד הד"ר מהמרכבה שלו והביט בפני האיש וראה שהוא עומד כפסע בין המוות, כי היה כבר קפוא כולו מהקור והשלג. העלה אותו הד"ר אל המרכבה שלו ונסע עמו למלון הסמוך והתחיל שם להצילו ברפואות ותחבולות, והתעכב שמה כמה ימים עד שהשיבו לאיתנו ושילם לבעל המלון על השהות שם, וגם הניח מעות בכיסו עבור בעל המלון שיואל להחזיק אותו שם עד שיבריא, ונסע לדרכו.

האיש ההוא הניצול היה איש כשר וחי עוד איוה שנים ונפטר לעולמו, עברו כמה שנים עד שהגיע למקומו בעולם הבא. פעם אחת שמע מפמליה של מעלה שמדברים על אותו ד"ר ואמרו "עד מתי נחזיק את הרשע הזה בעולם שכבר נתמלאה סאתו".

ויהי כאשר שמעה נשמת האיש הנ"ל הדברים האלה, נעשה מליץ טוב עבורו ואמר "הלא הציל אותי מן המוות וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא הייתכן שימות מהעוה"ז בלא תשובה".

ואמרו לו א"כ מה יהיה התכלית ממנו, הרי אי אפשר שישוב מדרכו ויתעורר מעצמו לתשובה, רק אם יהיה אצל הרב המגיד הק' ממעזריטש אז ייתכן שיצליח להחזירו בתשובה, אך הא גופא, כיצד אפשר לגרום לד"ר להתעורר ולהגיע אל המגיד הק'?

ותאמר הנשמה 'אנכי אביאנו אל המגיד', ותלבש הגוף כאשר היה לה מקודם בעולם הזה, וירד האיש לעולם הזה והשליך עצמו עוד הפעם באמצע הדרך במקום אשר היה הד"ר נצרך לנסוע דרך שם.

וכאשר נסע הד"ר דרך שם נסע עם עוד כמה גויים הוללים במרכבתו בצוותא, וגם העוזר שלו ישב בעגלה, ומיד כשהבחין ביהודי זרוק באמצע הדרך הורה הד"ר לעצור את העגלה וירד, וגם העוזר שלו ירד עמו, והחל לבדוק את מצבו של האיש וראה שבאפשרותו להחיות אותו עוד יותר מהאיש הקודם (היינו בפעם הקודמת).

אמנם כאשר ניסה להזיזו ולהעלותו על העגלה, לא היה אפשר להזיזו ממקומו, וניסה גם העוזר שלו לעזור לו, ולא יכלו, וניסו כל שאר הנוסעים להזיזו אך לא הצליחו להזיזו ממקומו אף בכל שהוא. ואמרו כולם להרופא 'הרף ממנו וניסע לדרכנו'.

אך הוא אמר "לא, אתם תיסעו אל המלון במרחק בערך חמש ויארסט, ואני אשאר פה ואנסה לרפאותו ביחד עם העוזר, ולאחר מכן תחזרו לכאן ונמשיך לנסוע, ואכן כל בני לווייתו נסעו לבדם אל המלון.

הם לא הספיקו להתרחק אלא בערך חצי ויארסט ולפתע קם האיש החולה ונעמד על רגליו, ויחרד הד"ר מאוד בידועו שעל פי דרך הטבע לא ייתכן שאדם שהיה קפוא כולו לפני כמה רגעים, יעמוד פתאום על רגליו.

ואז אמר לו הנפטר אל תתפלא, אני אני איני מזה העולם, אני הוא האיש שאתה החיית לפני כמה שנים על אם הדרך, ויספר לו כל המאורע ששמע מפמליה של מעלה, וכי כעת עליו לנסוע אל המגיד הק' לשוב בתשובה.

ויאמר הד"ר "מה עלי לעשות כעת? הרי הרב המגיד גר במרחק רב יותר ממאה פרסאות מכאן? האם אסע קודם לביתי קודם?"

"לא" השיב לו הנפטר, "אתה תניח ידך עליי ותחזיק בי, ואנכי אשאך אל הרב המגיד". הניח הרופא ידו עליו וכהרף עין השליכו הנפטר אל בית הרב המגיד במעזריטש והלך לדרכו, ותיכף התחיל הרב המגיד לומר כי חש הוא בריח מאוד לא טוב בביתו, ויצו על בני ביתו להשליכו אל המפתן ולסגור הדלת.

אכן הד"ר לא הסכים ללכת משם והיה צועק "תנו לי תשובה, תנו לי תשובה", ושכב שם כמה ימים ללא אכילה על המפתן, וכל מי שנכנס ויצא מבית המגיד נאלץ לדרוך עליו כי שכב אצל המפתן.

ויהי כאשר עברו כמה ימים ציוה המגיד שייכנס לבית האוכל בבית ולא ייכנס לחדרו, והוא ילך אליו. ועטף הרה"ק את צווארו בכמה וכמה מטפחות זה על גבי זה והלך אליו, ואמר לו "רשע גדול אתה, אין לפניך דרך תשובה כלל כיון שהרשעת כל כך..."

ויאמר האיש אל המגיד "אם כן אפוא שאין לי תשובה, אין עצה לפניי רק שאלך ואטביע עצמי בים, כדי שעכ"פ להבא לא אחטא". ויאמר לו המגיד "כן תעשה". מיד קם הד"ר ויצא לעבר הנהר. וציווה הרב המגיד על שני אנשים שילכו אחריו במרחק שלא ירגיש בהם וכשיראו שהוא מחזיק שם לטבוע אז יתחילו לצעוק שהמגיד קורא לו.

והלכו אחריו וראו שבא לנהר והתחיל להיכנס לנהר בבגדיו וכאשר הגיעו המים עד צווארו התחילו לצעוק בקול גדול "המגיד קורא לך", ויצא מהנהר ונתנו לו בגדים אחרים והלך בחזרה לבית המגיד.

ויאמר לו המגיד "כעת אפשר לתת לך תשובה אחר שקיבלת עליך מסירות נפש", ויאמר לו תלך בגלות וכל מקום שתהיה בו ביום לא תלון שם ובכל מקום בואך תעשה עצמך אילם שאינך יכול לדבר ובסוף כשתגמור התשובה

אבוא בעצמי אליך, כן אמר לו המגיד. והלך לדרכו ובא למלון והנה הוא שומע קול דהירת סוסים, ובא איוה אדון נכבד אל המלון יחד עם פמליה גדולה, וזה הרופא שכב ליד התנור בקצה הבית ליד הדלת, והדרך להיכנס לבית האכסניה הייתה משם.

וכאשר עבר האדון ליד התנור הביט אליו ויקרא בהתפעלות "הלא זהו הד"ר הנאבד... כי בינתיים כבר התפרסם בכל העולם שנאבד איוה רופא גדול על אם הדרך, והתחיל האדון לקרוא לו בשמו, אך הוא אינו עונה כלל, כצוואת המגיד.

באו גם שאר הנמצאים באכסניה וקראו לעברו, ולא ענה להם מיד התמלא האדון חמה, ויצו לעבדיו להכות אותו בשוטים וכן עשו והיכו אותו מכה רבה, כן היה כמה פעמים, כמספר הפעמים שחטא ונכשל בחייו.

בכל ימי גלותו היה הד"ר מתפלל ביער ביחידות (וייתכן שכן ציווה לו המגיד). כאשר תמו ימי תשובתו התפלל פעם אחת ביער ונסע המגיד דרך שם ושמע שאומר הפסוק "ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד" וסיים בשברון לב "כל בשר - אפילו חוטא ופושע כמוני אשר כזאת וכזאת עשיתי שהכעסתי המלך הגדול הקב"ה".

וקרא לו הרב המגיד לעגלתו ואמר לו שתם סדר תשובתו וחטאתו תכופר ונעשה מאז מאנשיו המקורבים של הרב המגיד, והוא הרה"ק רבי אהרן ד"ר גארדיא זי"ע.

כל השבעים לשון מקור חיותם מן התורה

עוד ראיתי בכת"י הנ"ל מעשה נפלא:

פעם הוצרכו בארץ ישראל למעות כי היה דוחק גדול ושלחו את הרב ה'חרדים' הגה"ק רבי אלעזר אזכרי זי"ע לאיסטנבול היא קושטנטינא. בבואו לשם ביקש שיתנו לו אכסניה מול בית המלך, כדי שיוכל לראות את המלך ולברך עליו ברכה.

ונתנו לו עלייה אחת כנגד בית המלך ואז סיפר לראשי הקהל שבא אודות מעות עבור עניי א"י, והוא ישב ללמוד בחדרו וציווה שיודיעוהו בעת שיוכל לראות את המלך

ויהי בבוקר כאשר יצא המלך מביתו יצא גם הוא והביט עליו וברך ברכת המלך ושב לחדרו, והנה לא עבר זמן רב ובאו שליחים מבית המלך שמבקשו שיבוא אליו, ובא אליו.

כשראהו קם המלך מפניו וממילא קמו כל שרי המלוכה שהיו שם ונתנו לו כיסא וישב וישאלוהו מאין הוא, ולא השיב, ורמז שאינו מבין בלשונם, וביקש שיביאו לו ספר והבינו שרוצה חומש, והביאו לו, והביט בו ואז ענה מתוכו למלך על שאלותיו, ואמר לו מבוקשו שבא לכאן עבור יהודי א"י.

ושאל המלך כמה מעות הוא צריך, ואמר סכום המעות. שוב שאל אותו המלך למה מתחילה לא השיב לו על שאלותיו, ואמר לו ה'חרדים': "באמת איני מבין לשונכם, אלא שבתורה נכללו כל שבעים לשון, וכשהביאו לי את החומש אז הבטתי במקום שיוצא מקור ושורש הלשון שלכם ממנו, ואז הייתי יכול לדבר עמכם".

והמלך האמין בכל דבריו וימלא משאלותיו כנ"ל, גם ליווה אותו וממילא כל השירים ליוו אותו, ושכרו לו ספינה יקרה ושיגרוהו לביתו. אך לאחר מכן אמרו שרי המלוכה למלך "מנין אתה יודע שכל מה שאמר הוא אמת, בוודאי רמאי הוא ובכוונה עשה כל זה".

אמר להם המלך: איש קדוש הוא ואני יודע זה, בעת שיצא לקראתי עד שנכנס בחזרה לחדרו ראיתי בעיני ממש שעמודא דנהורא - עמוד אש עולה מראשו עד הרקיע, ולאחר שנכנס לא ראיתי עוד את עמוד האש הזה.

לאחר מכן אמר המלך לבני א"י שלא ישלחו עוד פעם איש נכבד כמוהו לקבץ מעות עבורם, רק שישלחו איש אחר פחות ממנו, כי אין נכון להטריח איש כמוהו. זה סיפר האדמו"ר מקוברין ז"ל ושמעתי מהחסידים ששמעו מפיו.

ומציין הרה"ח ר' שמואל שליט"א כי בספה"ק 'פרי הארץ' להרה"ק רבי מנחם מנדל מויטבסק זי"ע כותב בפרשת השבוע, כי תצא, וזל"ק: "וכל השבעים לשון יש להם חיות מלשון הקודש, ולשון תורה לחוד בסוד ומלכותו בכל משלה כענין 'שכן קורין בלשון יוני לאחת הן', זה מקום חיותו מן התורה וכן כל לשון", עכ"ל.

הבחור התמים הצילני מכל הדינים

בעיר זארלידעויה היה איש פשוט אחד שהיה מחזיק עני בן טובים אחד איש הגון לפרנסתו והיינו שהיה שולח לו ח' זהובים בכל שבוע ביום ה' בלילה ומזה היה עושה שבת לכל בני

ביתו וגם לכל השבוע הספיק לו. אותו יהודי פשוט היה שולח את הכסף בקביעות על ידי איזה בחור תמים שהיה מביא את המעות לביתו של אותו בן טובים, והמקבל לא ידע מיהו הנותן, כי הבחור היה מניח הח' זהובים על השולחן והולך לו, וכך נמשך הדבר כמה שנים.

פעם אחת היה אישון לילה ורפש וטיט ברחובות, ולא רצה הבחור ללכת למסור המעות בגלל הקור והרפש בחוץ. אותו בחור היה מקבל בכל פעם ג' מטבעות 'פשוטים' עבור טרחותו, אך כעת טען שלא שווה לו עבור סכום כזה לצאת אל הרחוב. ושם בביתו של העני חיכו בכל נפשם על המעות שהיו חיותם ולא ידעו למה הם מתמהמהים לבוא.

ניסה האיש להציע לו סכום כסף גדול הרבה יותר עבור השליחות, ועדיין לא רצה הבחור ללכת בשום אופן. עד שלבסוף אמר לו להבחור "אני ארכין עצמי, ואתה תרכב עליי, ואני אוליך אל הבית, ורק אתה תכניס את המעות לבית" (כי לא רצה שיידעו מיהו הנותן, שיהיה זה מתן בסתר) ולזה כבר הסכים הבחור. וכך עשו.

מנהגו של יהודי פשוט זה היה ללמוד זוהר בכל עתות הפנאי, אך כיון שהיה איש פשוט לא ידע לקרוא היטב בלשון הקודש והיה אומר התיבות בשיבושים, אך בהתלהבות גדולה. חתנו היה הרב אב"ד העיר, וכאשר היה חתנו שומע את השיבושים והיה צוחק בחשאי על כך.

והנה באחד הימים נחלש האיש והגיע זמנו להיפטר מן העולם. טרם הפטירה לקח חתנו ממנו תקיעת כף שיודיע לו מה נעשה עמו אחר פטירתו בבית דין של מעלה. ואכן אחר תקופה בא אליו וסיפר לו בתחילה כי "הבחור הלז הוציא אותי מכל הדינים", כלומר אותו

מעשה חסד שגמל במסירות עם העני בעזרת הבחור התמים הנ"ל זה כשלעצמו כבר הצילו מכל הדינים.

והוסיף וסיפר לו: דע לך שבכל פעם שהייתי לומד הזוהר עם שיבושים הייתה נעשית שמחה גדולה בשמים, שנהנו מלימודי בתמימות, ובעבור זה שילמו לי כעת שלומדים אתי עתה בשמים פירוש הזוהר, ואני יודע היטב, ע"כ.

כדי לעזור ליהודי צריכים זכות

בעניין זה מוסיף הרה"ח ר' שמואל שליט"א: "כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע היה מרגלא בפומיה בשם זקנו כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע: "מדארף האבן א זכיה צו טאן א טובה א איד - כדי לזכות לגמול חסד עם יהודי, צריכים זכות בפני עצמה"...

ובעניין זה שמעתי מהגה"ח ר' ישראל שמעון קסטלניץ זצ"ל ששמע בשם הגה"צ ר' משה מרדכי קוברניער זצ"ל מגדולי חסידי סלונים שהלך פעם ברגל מהעיר 'מייטשעד' בליטא עד קוברין ובהגיעו לקוברין עצר אותו יהודי בעל גגלה וביקש ממנו מאוד שיכנס לעגלתו וייקח אותו לבית הרה"ק מקוברין.

רבי משה מרדכי אמר לאותו עגלון שהרי כבר הגיע עד כאן ברגל, ומה יהלך ממנו אם ימשיך עוד כמה דקות ללכת, אך הבעל עגלה לא ויתר לו שייסע עמו, כיון שהפציר בו הסכים ועלה על המרכבה ואז שאל את הבעל עגלה למה כל כך הפציר בו שיעלה למרכבתו:

ועל זה השיב לו הבעל עגלה: "שמעתי מהרבי מקוברין שיום בו לא עושה יהודי טובה ליהודי אינו נחשב כיום - 'ווערט נישט גערעכנט פאר קיין טאג', והנה היום עדיין לא הזדמן לי לעשות טובה ליהודי ולהסיע מישהו במרכבתי בחינם, לכן ביקשתי שתעלו על מרכבתי כדי שאוכל לעשות טובה ליהודי".

הרה"ג רבי יהודה קוק שליט"א
מח"ס "נופת צופים" וראש כולל "זכרון חיי"

באהל הדף

עיון בסוגיה הנלמדת בדף היומי

אם ריבית דברים הוי מה"ת או מדרבנן

לה התקדשי בהנאה זו שאת היית נותנת "פרוטה" לאדם שפיסיסיני על כך או לי וכו', והערמת ריבית הוא דהוי ולא ריבית גמור, דלא "קץ" לה מידי ולא מידי שקל מינה וכו', עכ"ל יעו"ש. והיינו דאיכא ב' טעמים מ"ט אינו ריבית מה"ת כ"א מדרבנן, א' שלא התנו ע"ז בשעת מתן ההלוואה דאינו "קצוצין", וב' דלית ביה נתינה מהלוה למלוה, דמותר מה"ת ורק מדרבנן אסור. וכ"כ הרמב"ן בחי' שם. וכן יעו"ש בר"ן [ברי"ף] בזה.

וא"כ לפי"ז ע"כ דריבית דברים אסור רק מדרבנן, אב"א משום דלא "קץ", ואב"א משום דלית ביה "נתינה". ואב"א משום דלית ביה "נשך" כש"כ בקוב"ש. וא"כ צ"ע בתוס' דמדוייק דס"ל דאיסורו מה"ת. ויל"ע בקוב"ש מ"ט לא הק' אף מדלית ביה "נתינה", וכש"נ.

וע"כ דהוי על עצם ההלוואה ונמצא עובר על "ריבית דברים", ודו"ק.

וא"כ מוכח דס"ל לתוס' דריבית דברים הוי מדאורייתא, מדס"ל דזהו מש"כ "ולך תהיה צדקה" וכו', דאי איסורו הוי רק מדרבנן, א"כ לק"מ בדכ' דמברכו הלוה וכו'. וכ"כ הגרא"ו ז"ל בקוב"ש הכא דמוכח כנ"ל, אולם תמה ע"ז בזה"ל, וקשה דאפי' נימא דהברכה שוה "פרוטה" למלוה, אכתי הא הוי "תרבית" בלא "נשך" שאין הלוה חסר כלום. ויותר קשה דלא הוי ריבית "קצוצה", שלא קצץ בשעת הלוואה ע"מ שתברכני, וצ"ע, עכ"ד הגרא"ו ז"ל יעו"ש.

ועוד צ"ע הא ליכא נתינה כלל ובכה"ג אינו אסור מה"ת, וכדפירש"י לעיל (ו:): בדכ' דהמקדש בהנאת מלוה מקודשת, ואסור לעשות כן מפני הערמת ריבית, דארווח לה זימנא. ופירש"י וז"ל, דאמר

דף ח: א"ר יצחק מנין לבע"ח שקונה משכון שנא' ולך תהיה צדקה, אם אינו "קונה" צדקה מנין, מכאן לבעל חוב שקונה משכון.

ויעו' בתוס' שהק' הא אכתי איכא "צדקה" במה שיחזיר לו לשכב עליו, וא"כ אפי' אם אין המלוה "קונה" את המשכון ג"כ נחשב לו "לצדקה", וי"ל דדייק מדכ' "ושכב בשלמתו וברכך", ואי לא הוי "קונה" ליה א"כ כשמברכו העני הו"ל ריבית דברים, עכ"ד יעו"ש. וא"כ ע"כ דהמלוה "קנה" למשכון וא"כ כשמחזירו ללוה "ומברכו" למלוה ע"ז אינו "ריבית דברים", דלא "מברכו" על "ההלוואה" שנתן לה בשעתו אלא על "החזרת המשכון" שקנה המלוה. ומשא"כ אי לא קנהו המלוה, נמצא שכשמברכו הלוה למלוה על החזרתו, אינו על "החזרה" דהא הוי דידיה דהלוה,

ואם בין כוכבים שים קנך משם אוריךך

צדיקים פיר'ן די וועלט: אמירתו הפלאית של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע לפני כשישים שנה

כי רוסיה לעולם לא תצליח לשגר אנשים אל הירח — עזרה התרגשות רבה השבוע

די לבנה וילן זיי גיין? זיי וועלן באגראבן ווערן, זיי וועלן פארבערנט ווערן, אין דרערד וועלן זיי גיין... והוסיף רבינו, "אבל אמריקה בגלל שיש להם אמונה בבורא עולם הם יצליחו להגיע לירח".

והנה למרבה הפלא, מאז פעם אחר פעם נחלו הרוסים תבוסה, פעם אחת חזרו האסטרונואוטים בתוך החללית שרופים ללא רוח חיים, ופעם אחת חזרו שוב ללא רוח חיים וקברו אותם, כשמאיךך אמריקה כן הצליחה לשגר בהצלחה חללית לירח, בדיוק כדבריו של רבינו.

"והשבוע לאחר ארבעים שנות הכנה ובנייה ותכנון, שיגרו הרוסים שוב את החללית לירח שהתרסקה בטרם הגיעה ליעדה, רואים מכאן מהו הכוח של דברים היוצאים מפי צדיק, צדיק גוזר והקב"ה מקיים!"...

תוספת גליון "המדיע", (2) כ' בטבת תשס"ב - ח'

במאמר שנתפרסם ב'המודיע' בשנת תשס"ב, הובא מפי הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוה"ק, ואנו מצטטים מילה במילה:

היה זה בשנת תשכ"ד לערך, ברית המועצות עשתה את ההכנות האחרונות להטסת החללית לנחיתה ראשונה על הירח, הם כבר תכננו את החגיגה הגדולה בה יוכיחו עליונות על כל העולם ובפרט על ארצות הברית.

אותו זמן ישב כ"ק מרן אדמו"ר (ה'ברכת משה') זי"ע בסעודה שלישית ופתח ואמר: הרוסים רוצים לעלות על הירח, 'ואם בין כוכבים שים קנך משם אוריךך נאום ה' " (עובדיה א', ד), וכל מהותם וכוונתם של הרוסים היא כפירה ואפיקורסות רח"ל, לכן הם לא יגיעו אף פעם לירח ויתקיים בהם הפסוק "ואם בין כוכבים שים קנך משם אוריךך", אכן ניסו הרוסים פעמים רבות להגיע לירח בקול רעש גדול — אך נכשלו בכל הפעמים ולא הגיעו. באותו זמן החלו גם האמריקאים בהכנות להטיס חללית לירח, ואז אמר רבינו: כל מה שאמרת, התכוונתי דווקא לרוסים. לא כן האמריקאים שמאמינים בה' — מתפלל אני בעדם שיצליחו "ובעזה" יגיעו לירח". אכן כידוע, האמריקאים הגיעו; והרוסים לעומתם לא הצליחו עד היום בכך.

צדיקים פיהר'ן די וועלט

ואם אני מזכיר זאת, מוסיף הגרי"ד שליט"א, אספר מעשה נוסף המשלים את הדברים ומאיר אותם באור יקר.

בשנות בחרותי, בימי שבתו של רבינו ה'ברכת משה' ברחוב מוהליבר בתל אביב, הייתי עומד בעת השוה"ט מאחורי כיסאו של רבינו. זכורני, ליל שבת קודש אחד באמצע השוה"ט השליך רבינו עצמו עם כסאו לאחוריו מתוך דביקות עצומה, ותוך כדי כך נענה בצעקה:

"ווער דארף איהם האבן, וואס מיינט ער? ער פיהרט די וועלט צדיקים פיהרן די וועלט! - מי צריך אותך, מה הוא חושב לעצמו שהוא מנהל את כל העולם? צדיקים הם אלו שמנהלים את העולם!"...

איש מהעומדים בשוה"ט לא הבין באותה שעה למה ירמזון דבריו של רבינו, אך לא עברו שעות רבות, כבר למחרת נפוצה בתל אביב השמועה כי בארצות הברית במדינת טקסס נרצח ביריות נשיא ארה"ב קנדי, שכידוע, החזיק וראה את עצמו כמנהיג העולם, היו לו עוז ותעצומות וחשב שהוא בעל הבית של העולם.

התברר שבדיוק באותם רגעים שיצאו הדברים מפי רבינו בשולחנו הטהור, אותו זמן התרחש הדבר בצדו השני של כדור הארץ.

והשבוע כאמור נוכחנו שוב לראות בעינינו כי אכן כן 'צדיקים פיהרן די וועלט' - צדיקים הם המנהיגים את העולם, הנה כי כן ההחלטה האם רוסיה תגיע לירח או לא - נקבעת אך ורק בידי הצדיקים המנהלים את העולם, השי"ת נתן להם את הכוח לגזור ולפעול, וככל היוצא מפייהם יעשה.

הזדמנות נוספת להיווכח כמה הרחיקו לכת עיני הצופיות של אותו צדיק וקדוש עליון שאמר בלשונו:

"היות וכל מהותם וכוונתם של הרוסים היא כפירה ואפיקורסות רח"ל לכן הם אף פעם לא יגיעו אל הירח ויתקיים בהם הכתוב 'ואם בין כוכבים שים קנך משם אוריךך'... ושערה אחת מדבריו לא נפלה ארצה.

בחצר ציון הרשב"י במירון

בשיחה מיוחדת שקיימנו השבוע עם הגה"ח רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק ונשיא מוסדות 'מגדל אור', הוא שיחזר באוזנינו בתיאור חי את אותו מעמד מופלא בו נשמעו הדברים מפי רבינו:

היה זה בשבת בהעלותך בה שהה רבינו ה'ברכת משה' בציון הרשב"י במירון כמנהגו בקודש. באותם ימים עמלו הרוסים על שיגור החללית המכונה 'ספוטניק' לירח, הרוסים כידוע היו הראשונים בעולם שהחלו לפתח תכנית לשיגור אנשים לירח, ונדמה היה שתוך זמן קצר יעלה הדבר בידיהם.

אותה שבת, באמצע עריכת שולחנו הטהור בסעודה שלישית יצא רבינו לקדש את הלבנה, כמנהג רבוה"ק, בחצר ציון הרשב"י. רבינו ניצב כשבידו הסיודור אותו החזיק תמיד, בטרם החל לקדש הלבנה הרים את עינו להביט עליה כנהוג לפני שמתחילים בברכה, ואז כשהסתכל השמימה, נענה רבינו ואמר בזה הלשון:

"הם הרוסים רוצים להגיע לירח, לירח הם יגיעו? לאדמה הם יגיעו, הם ישרפו - אויך

הירח ויתקיים בהם הכתוב 'ואם בין כוכבים קנך משם אוריךך'.

אכן ניסו הרוסים פעמים רבות להגיע לירח בקול רעש גדול - אך נכשלו בכל הפעמים ולא הגיעו. באותו זמן החלו גם האמריקאים בהכנות להטיס חללית לירח, ואז אמר רבינו: "כל מה שאמרת התכוונתי דווקא לרוסים, לא כן האמריקאים שמאמינים בה', מתפלל אני בעדם שיצליחו 'ובעזה' יגיעו לירח". אכן כידוע האמריקאים הגיעו והרוסים לא הצליחו עד היום בכך.

עד כאן הציטוט.

חמישים ותשע שנים חלפו מאז שנשמעה אמירה מופלאה זו מפי קדשו של רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע, עשרים ואחת שנים חלפו מאז התפרסמו הדברים, עולם המדע והמחקר התקדם לאין ערוך, הפיתוחים הטכנולוגיים השתכללו והתקדמו לבלי הכר, אך דבר אחד לא השתנה: הרוסים עדיין לא הצליחו להגיע אל הירח.

השבוע התפרסמה בקול רעש גדול בעולם כולו הידיעה ששוב נחלו הרוסים כישלון חרוץ בניסיונם להגיע סוף סוף אל הירח, כשחללית ששיגרו ותלו בה תקוות רבות ושנים ארוכות של מחקר ופיתוח, התרסקה לחתיכות בדרך אל הירח. ואם לא די בכך, ממשלת הודו, הנחשבת כידוע למדינת עולם שלישי, כן הצליחה השבוע לשגר חללית אל הירח.

"עבור מי שזכה להסתופף בצלו של רבינו ה'ברכת משה' לפני כמעט שישים שנה לא היה בכך כל חידוש והפתעה", סח השבוע בהתרגשות הרה"ח ר' שמחה שליט"א, "כי אם

וישליכם אל ארץ אחרת

המשך משבוע שעבר

פרק חמישי

מדוע רעד הרבי?

משם הלך ר' שמואל אהרן לביתו של הרבי הקדוש ר' דוד'ל בידערמאן האדמו"ר מלעלוב, אשר כפי שכבר אמרנו לעיל - בני ירושלים הכתירוהו אלוף לראשם ואהבוהו אהבת נפש. הוא סיפר לו את כל המעשה כמי שמספר את חדשות האתמוול, בנימה של ביטול מוחלט, והיה בטוח שבוודאי גם הרבי יבטל את העניין לגמרי, הרי הקונסול הגדול עומד להתערב!...

להפתעתו הגדולה הגיב הרבי באופן שונה. מעיניו הערניות של ר' שמואל אהרן לא נעלם הרעד המשונה שתקף את הרבי כשסיפר לו על פקודת הגירוש. זו הייתה תגובה קצרה מאד, כמעט בלתי נראית, אך החסיד המעמיק והחכם הבחין בה היטב, הרבי נתקף רעדה! הוא שאל והתעניין בפרטי המעשה וקולו לא הסגיר מאומה ממחשבותיו, אך שפת הגוף שלו סיפרה כי סיבה עמוקה מתחבאת מאחורי החדשות וכי הוא מתייחס לעניין כאל עובדה מוגמרת. לדידו, הממונה היה מגורש כבר מן העיר...

ברם, ר' שמואל אהרן עצמו היה בטוח בסמכותו הבלתי מעורערת של ה"ממונה" התקיף, שאיש לא העז להמרות את פיו עד היום, ותלה תקוות מרובות בפגישה שבין הקונסול לג'מאל פשה. לפיכך התייחס לכל אותו 'צו-גירוש' כאל גלולה מרה שבנקל יוכלו להמתיק אותה.

פרק שישי

עניין של ריגול

הקונסול הלך כמובטח לג'מאל פשה, אך למרבה התדהמה התנפצה גדולתו וגאוותו לרסיסים בחדרו של המושל. זה היה תקיף בדעתו ונזף קשות בקונסול האוסטרי על התערבותו בעניין פנימי של ממשלת טורקיה.

לא התיימש הקונסול, שלח מברק "טלגרמה" לארמון המלוכה האוסטרי, עירב קונסולים נוספים, אך לשווא. הממשל הטורקי היה נחרץ בדעתו, ר' חיים ובני משפחתו יעזבו את ירושלים בערב פסח!

ר' חיים לא הרים ידיו כמי שנכנע. הוא פנה לרבנים, לעסקנים, לאישי ציבור נודעים, הכל עשו כמיטב יכולתם. משלחות של שתדלנים רצו הנה ושוב. ג'מאל פשה זכה לביקורים רמי-דרג בזה אחר זה, הוא ענה לכולם בשלילה תקיפה. סוף דבר גם גילה את הסיבה לגירוש:

בנו של ר' חיים, ר' גד זיסרמן התגורר כפי שאמרנו לעיל באותם ימים בהולנד, ארץ ששמרה על ניטרליות באותם ימים של מלחמת העולם הראשונה. בחורף ההוא, שנת תרע"ז, שנה לפני סיום המלחמה, שעה שהאימפריה הטורקית הקיזה את דמה במלחמה נגד אנגליה, כתב ר' גד מכתב לאביו בירושלים:

"בעניין המלחמה העולמית המתמשכת ומצבכם הגרוע - אל דאגה. הטורקים המובסים מעלימים ממכם את מצבם האמיתי, ומשתררים עליכם כאילו יארכו ימי שלטונם בארץ לעולמי עד. אך אנו הנמצאים בעולם הפתוח יודעים את האמת: האנגלים עומדים לנצח בקרב, הם יכבשו את פלשתינה בקרוב וימגרו את שלטון העריצות העות'מני. יסתיים הרעב, יתמו המחלות והמחסור, ישועתכם קרובה".

המכתב לא הגיע מעולם לידיו של ר' חיים. בדרכו לארץ ישראל עבר באיסטנבול, ונפל לידיה של מחלקת הצנזורה הגרמנית בעיר. הטורקים והגרמנים היו בעלי ברית במלחמת העולם הראשונה, המכתב הופנה אל השלטון הטורקי והלה בדק והגיע אל אביו של הכותב. יותר לא היה חסר לר' חיים... מכתב כזה באמצע המלחמה הקשה...

עתה נודע כי מאחורי גזירת הגירוש לא עומדים הטורקים אלא בעלי בריתם הגרמנים. המושל ג'מאל פשה העריץ לא היה אלא בורג קטן במכונת המלחמה. "ריגול שכזה?" זעמו הגרמנים, "מידע מדויק כל כך צריך להגיע לפלשתינה ולגרום למורץ לב בשורות הצבא הטורקי המידלדלות בלאו הכי?"

כעת הבין הממונה מה עמד מאחורי הבקשה התמוהה לערוך רשימה שמית של כל צאצאיו. "ואני כתבתי את שמות כולם, נפלתי בפח כמו פתי" נקף אותו מצפונו, "אילו למצער הייתי משמיט כמה שמות, הטורקים לא היו יכולים לדעת על כך".

אך את הנעשה אין להשיב.

פרק שביעי

מעבר להרי חושך

בינתיים נודעו החדשות בירושלים, והעיר הייתה כמרקחה.

"מאיגרא רמה לבירא עמיקתא?" נחרדו הכל כשנודעה פקודת הגירוש האכזרית על משפחת הממונה. "דווקא הם, יחסני העדה צריכים להיות מגורשים מירושלים, ובאיזה עיתוי?... לא מצאו הרשעים יום כשר אלא ערב פסח דווקא?" חקרנים שבין צעירי העדה ביקשו ללמוד היכן היא העיר העלומה אסקשהיר. בדקו ומצאו. העיר אסקשהיר שוכנת בטורקיה האסייתית, בלב אזור נידח ופראי, הרחק מכל יישוב...

כשנודע לר' חיים כי עומדים להגלותו "מעבר להרי חושך", נפלה עליו אימה ופחד. קמעא קמעא נתבררו לו ממדי הטרגדיה שתקפה אותו. כל השתדלנים ומשלחות של סניגוריה שהריץ אל רבי השלטון נתקלו בקיר אטום. ג'מאל פשה היה נחוש בדעתו לגרש את הממונה ובני משפחתו ויהי מה!

בצר לו פנה ר' שמואל אהרן והזכיר את ידידו הטוב לפני הרבי הקדוש, רבי דוד'ל.

למרבה הפליאה נהג הרבי כאילו אין צערו של ר' חיים - שאביו החסיד המפורסם ר' אלעזר

זיסרמן היה מבאי בית מדרשו וידיד קרוב שלו - נוגע לו כלל וכלל.

ר' שמואל אהרן לא התיימש, הוא ידע כי ליבו הרחמן של הרבי בוודאי מיצר ושותת דם על צרתו של הממונה. אלא שאולי מבקש הוא שהות לפעול בתפילותיו. אך נקפו הימים, ערב פסח הלך והתקרב, ועמו מועד הגירוש של 28 נפשות!

הלך שוב ושוב אל רבו, אוהב ישראל הגדול, שירושלים ראתה בו לא רק רבי קדוש וענק מורם מעם, אלא כאמור, גם אמא רחמנייה שצערו של כל בר ישראל נוגע עמוק בליבה.

הוא לא הצליח להבין מה מסתתר מתחת לפני הדברים, אך הרבי הרחום חרג לחלוטין מכל דרכו והתייחס לכל העניין כאילו בקרירות ואדישות מופגנת, ככל שהזכיר את ר' חיים האומלל, את בני המשפחה, את העוללים העומדים להיות מושלכים בערב פסח, פטר אותם הרבי בתנועה של השלמה, כאילו נגזרה הגזירה ואין להשיב אחריה.

פרק שמיני

סגולה שלא הועילה

ראה ר' חיים שצרתו צרה, לקח מביתו צלוחית של אונקיית שמן זית והלך עמה לרבי הקדוש. בירושלים ידעו כי בעת צרה מביאים לרבי ר' דוד'ל אוקיית שמן זית הנקראת "אונסע בויםיל", לפי בקשתו, וכל הבעיות מסתדרות. חולים הברואו, מצוקות כלכליות נפתרו, שונאים ערביים מתו בפתע פתאום, הכל אחרי שרבי דוד'ל גילגל פתילה והדליק נר מאותה אוקיית שמן שהובאה לו מהבית. וכבר היה מעשה באותו יהודי שבעל הבית הערבי שלו אפנדי אבו חאליל נטפל אליו והחליט לגרשו מביתו באותו חודש הנקרא אצל הערבים "חודש המוית'ם" שבו היו בעלי הבתים הערביים מחליפים את הדיירים אחת לשלוש שנים כדי שלא יטענו טענת חזקה על דירתם, כדין העות'מני באותם ימים. אבל במקרה דנן, לא עברו על הדייר אפילו שנתיים, וגזירת גירוש זו קשה הייתה עליו כגלות עצמה, לפי שלא מצא אף דירה חלופית. בא לו אצל רבי דוד'ל ובכה לפני, "צרתי צרה, בעל הבית האכזר שלי מבקש לגרשני שנתיים לפני הזמן".

"לך והבא לי 'אונסע בויםיל' ענה לו הרבי ועיניו הטובות צופנות סוד.

רץ האיש אל ביתו ותוך כמה דקות הביא כד חרס קטן מלא שמן זית. ביקש להתחיל לגלגל פתילות בעצמו, אבל הרבי אמר לו בנועם, "הנח לי מלאכה זאת". לגלג בעצמו את הפתילות והדליק נרות כאשר ממראה פניו הקדושות ניתן היה להבין כי משהו עלום מתרחש כאן ברובד נסתר. הדבר התמשך זמן רב ולבו של האיש פעם בחזהו ומשהו פנימי לחש לו לחישה צופנת סוד: "הכל יסתדר איכשהו על הצד הטוב ביותר".

לאחר שהדליק הרבי את הנרות, נענה ואמר לאותו יהודי בחיוך "יכול אתה כבר ללכת לביתך". הלך האיש בלב קל והרגשתו טובה.

בדרכו הביתה נדמה היה לו ששמע את צווחתו של המאזין המכריז משהו בקול בוכים. ואם אינו טועה, שמו של בעל הבית שלו, אבו חאליל, כלול היה באותה הכרזה, אלא שלא היה בקי בערבית. כשהגיע קרוב לביתו מצא את החצר של בעל הבית האכזר שלו והיא כמהפכת סדום ועמורה, בוקה ומבולקה. נשים וגברים, נערים וילדים מבני ישמעאל, כל בני משפחתו של אבו חאליל, עמדו וצרחו במקהלה. טופחים בידיהם על ראשם ומייללים בבכי מר היסטרי.

עוד דקה והכל התבהר, אשתו יצאה אליו מפתח הבית ורמזה לו שייכנס מהר. לא רצתה ששכניה הישמעאלים האבלים יראו ששמחה היא בצרתם.

אך נכנס פנימה והיא צוהלת לקראתו. "האפנדי אבו חאליל התפגר. לפני כחצי שעה בא ודפק על הדלת והכריז בקול רועם ועיניים רעות, 'היום אני מגרש אתכם מהבית' ואני עומדת מפוחדת כולי ופתאום עודנו צועד בדרכו אל ביתו התמוטט ארצה באמצע החצר ונפל כפגר מת, ללא שום הסבר".

וסיפורים כאלו היו כאמור אצל רבי דוד'ל לרוב. חולים התרפאו, עקרות נפקדו. בעיות של פרנסה באו על פתרון.

בין מנחה לערבית ישב רבי דוד'ל ושוחח עם החסידים, שיחה של סיפורי צדיקים כדרכו בקודש. יודעי דבר טענו כי אין שעת כושר גדולה הימנה, שעה שרבי דוד'ל מספר "מופתים" מצדיקי הדורות הקודמים, הוא ממשיך אותם המופתים ואתן השפעות טובות לזמננו אנו.

ר' חיים נכנס לבית המדרש וניגש אל הרבי, בדרך-ארץ, בהכנעה. זה לא היה אותו "ממונה" תקיף וגאה שכל ירושלים רעדה ממנו. כתפיו שחו והפחד ריצד באישונו.

"ידליק נא הרבי מן השמן שהבאתי" ביקש בשפל קול.

ורבי דוד'ל? מהיכי תיתי, נטל ממנו את צלוחית השמן. אבל פניו נותרו חתומות.

חסידים בני בינה הבינו על אתר כי ישועה גדולה לא תצמח מאותה אונקית שמן. ראשית, ר' חיים הביא אותה מבלי שנתבקש על ידי הרבי. שנית, בדיעבד כשכבר הובאה, לא ראו על פניו של הרבי אות לשביעות רצון, מעין "ברוך שכוונת". לקח את השמן ולא הבטיח ולא כלום.

פרק תשיעי

גירוש עם שחר

בערבו של פסח כאור הבוקר זריזין מקדימין, רבים מבני העיר השכימו לתפילה כוותיקין, להספיק ולאכול כזית של חמץ בטרם יאסר ויצא לבית השריפה. אך יצאו אל הרחוב וליבם פג מבהלה.

פלוגת ז'נדרמים (חיילים) טורקיים חמושים הקיפה את הרחוב הסמוך לבית הכנסת הגדול "תפארת ישראל", הנקרא "ניסן בק'ס שוהל", ובקיצור "נישע'ס שוהל", ע"ש מייסדו המפורסם רבי ניסן בק. החיילים כיתרו את ביתו של הממונה ר' חיים, לבל יוכל איש לחמוק ממנו. בני המשפחה הוצאו מן הבית בזה אחר זה. החיילים עמדו ורשימה מסודרת (!) בידם, קוראים שם אחר שם ומשגיחים שנפש אחת מן הרשימה לא תעדר.

הצרחות והיללות פילחו את הרחוב ואת ליבם של כל הצופים, אך לא את ליבם הקשוח של הז'נדרמים הטורקים. הם העלו את כל בני המשפחה על העגלות, ורק צורות מיטלטלין הרשו להם לקחת עימם.

ותהי צעקה גדולה בעיר. הטורקים הבטיחו וקיימו! מגרשים את ר' חיים הממונה עם כל בני משפחתו, 28 נפשות במספר, ללא רחמים. הצטופפו הירושלמיים מסביב, מחו, צעקו, ביקשו, התחננו, ניסו לשחד...

החיילים כמו לא שמעו מילה אחת. אוזניהם אטומות וליבם ערל, לא ענו ולא התווכחו, בשקידה ושתיקה עשו את שלהם.

אך ר' שמואל אהרן באחת אל רבו, עלה בסערת נפש אל בית המדרש וקרא בקול בוכים, "הושיעה נא, מגרשים את ר' חיים וכל משפחתו!"

משך הרבי בכתפיו כמי שאומר "הגזירה כבר נגזרה ומה עוד יכולני לעשות?"

ור' חיים הועלה עם כל צאצאיו על הרכבת בצהרי היום. את ליל הסדר עשה עם בני משפחתו על הרכבת. מן הרכבת עברו לספינה ואחר כמה שבועות הגיעו לאסקשהיר הנידחת, הם שוכנו בבקתות רעועות בתוך אזור פראי שיד אדם כמו לא נגעה בו מעולם.

פרק עשירי

מידה כנגד מידה

ירושלים הכירה את ר' שמואל אהרן ובר כאדם חזק ותקיף. בעל אופי יצוק פלדה, רחוק מכל גילויי רגשנות. ברם, בליל הסדר ההוא ישב בבית אביו כאבל בין חתנים, ומדי פעם התייפח בבכי מר. ר' חיים היה ידידו הקרוב, ומראות הבלהה של גירוש בני המשפחה רדפו אחריו אל תוך ד' הכוסות וג' המצות. כה הרבה בכה עד כי גער בו אביו, "מה לך, וכי 'וואלינער גוטער יוד' נהיית? אדמו"ר מוואהלין אתה שככה אתה בוכה?... הלא אתה משבית לכל בני המשפחה את שמחת החג".

לאחר כמה שבועות החלו מגיעות גלויות מאסקשהיר הרחוקה לירושלים. גלויות שנכתבו בדמעות, ר' חיים ובני משפחתו ביכו את מר גורלם וסיפרו על חרפת רעב, על חיים קשים מנשוא, תנאי מזג אויר בלתי נסבלים, גלות!...

ר' שמואל אהרן נטל את הגלויות ועלה עימם לבית רבו. היה מראה לו את אשר כתבו בדם ודמעות, והרבי ר' דוד'ל קורא וליבו הרחום מיצר בצערן של ישראל, עיניו דומעות, אבל שוב הוא מושך בכתפיו כמשלים עם הגזירה.

עד אשר פקעה סבלנותו של ר' שמואל אהרן, וכשהגיעה גלויה אחת שהצעקה "גיוואלד" עלתה ממנה השמימה, הלך לרבו ושאל "למה? למה הגזירה הנוראה!?"

הרבי הביט בו במבט חמור, חשב וחשב ולבסוף אמר, "טוב, כעת יכולני לגלות לך, רואני ששכחת, לפיכך אזכיר לך".

הוא דיבר בחידות ור' שמואל אהרן לא הבין אל מה ירמזון מילותיו.

"זוכר אתה את יענקל שפירא הגלמוד שנפטר לפני כשנה?" שאל רבי דוד'ל.

באותו רגע זינק ר' שמואל אהרן ממקומו כנשוך נחש. בוודאי זוכר הוא, איך שכח?

"אתה זוכר מה אמר לי ר' חיים?" סיים הרבי

והזכיר את דברי החוצפה של הממונה שדיבר אל הרבי בגסות רוח נוראה ופגע בו כאשר השפיל אותו בהזכירו שניים מבני משפחתו ומקורביו שגלו אל ארץ ניכר. "אלי, הוא לא היה צריך לדבר כך".

עתה התברר לר' שמואל אהרן, מדוע נתקף הרבי רעדה כשלא לספר לו על צו הגירוש. הוא ירד מיד לתכלית ושוש הענין וידע אל נכון, כי למרות רצונו, מן השמים תבעו את כבודו ומידת הדין פגעה בעטיו בר' חיים, והלה יגורש מן העיר - מידה כנגד מידה.

הוא התחלחל ורעד, כשהבין - במהירות הברק - שהממונה שילם מחיר יקר על זלזולו בצדיק ונענש בגללו בגירוש, מידה כנגד מידה.

אפס, בכך לא נגדשה עדיין סאת צרותיו של ר' חיים, מידת הדין שפגעה בו עדיין לא נתמצתה עמו עד תום. מידה כנגד מידה, בכפליים...

פרק אחד עשר

חוזרים ארצה

בני הכולל השקיעו מאמצים כבירים, הרבה שתדלנות והרבה שוחד, סוף דבר הצליחו להמתיק במקצת את עונשה של המשפחה, שהורשתה לעזוב את ארץ הגזירה אסקשהיר ולעבור לוינה.

שבור ורצוף הגיע ר' חיים לאוסטריה, אבל התלאות וירידת המעמד הפכו אותו לגרוטאה. לאחר זמן קצר של שהייה בויה חלה ונפטר כשהוא עני ואביון. כשבאו אנשי חברא קדישא לטפל בו, לא היה לבני המשפחה כסף אפילו בעבור תכריכים... ר' חיים נקבר בויה בקבר זמני בבגדי שק במקום תכריכים, בדיוק כפי שנקבר לבסוף הנפטר הגליצאי הגלמוד יענקל שפירא בירושלים שנה לפני כן.

ובינתיים, כפי שאמנם כתב הבן ר' גד זיסרמן לאביו, כבשו הבריטים את הארץ וגרשו מכאן את השלטון העות'מני ששלט בארץ ישראל כמה מאות שנים.

לאחר שנה מעת עלות האנגלים לשלוט בארץ ישראל, (ובינתיים כבר עלה רביה"ק ר' דוד'ל לשיבה של מעלה באותה שנה, ביום ה' לחודש אלול), נתנה הרשות והועלה ארונו של הממונה ארצה, והוא הובא למנוחת עולמים בירושלים בחורף שנת תרע"ט על ידי כל בני משפחתו ששבו ארצה יחד עם עצמותיו של אביהם.

אחד הדברים הראשונים שעשו הבריטים לאחר שכבשו את הארץ, הם ביטלו תיכף ומיד את גזירת הגירוש השרירותית של הטורקים נגד משפחת זיסרמן,

היה בכך רובד פשטני. הבריטים, השליטים החדשים, תקנו את העוול של קודמיהם בשלטון.

אך יקירי ירושלים שיד ורגל להם בחכמת האמת, היו מלחשים מפה לאוזן את הסיבה הנסתרת, מן הרובד הפנימי:

מידת הדין שרבעה על אבי המשפחה ובגללה נגזרה עליו גזרת הגירוש - פקעה עם מותו ומעתה ואילך לא חלה עליהם...

(סיפור זה היה שגור על פיו של גדול מעתיקי השמועה בלעלוב ומנחיל מורשתה מדורו של רביה"ק הרדצ'ש זיע"א אל הדורות הבאים הגה"ח רבי שמואל אהרן ובר זצ"ל)

הרב אהרן גלבשטיין

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע בן הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע י"א אלול תרמ"ג

כלות הנפש ב'קידוש' של שבת

הרב הגה"ק מופת הדור מו"ה צבי הירש זלה"ה האבד"ק ליסקא במדינת הגר [בעל 'אך פרי תבואה'], אמר, כי בבואו על שבת קודש להרה"ק מו"ה רבי אברהם יעקב [מסאדיגורה], בעת שאמר בליל שבת 'שלום עליכם' וה'קידוש', הנה התבונן עליו היטב, וראה כי היה כמו תינוק יונק משדי אמו, אשר בראותו מרחוק שדי אמו מתגעגע וכוסף בכלות נפשו אליהם - כך היה נגלה על הקדוש אביר יעקב כלות נפשו ורוחו הקדוש אל חי החיים.

עשר אורות

אתה לא נהיית עדיין פטור ממני

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע בהגיע בנו למצוות הניח לו תפילין ואמר 'ברוך שפטירני מעוונתי שלזה', והוסיף ואמר, אני אמנם נהיית פטור ממך, אבל אתה לא נהיית עדיין פטור ממני.

מוזיקים אתבונן

"צורתו היתה כמלאך"

הגה"צ רבי אליעזר פיש ממאטע-סאלקא זצ"ל שמע מרבו הרה"ק בעל 'אהבת ישראל' מוויז'ניץ זי"ע, כהאי לישראל: קודם החתונה שלי נסעתי עם אבי הרה"ק בעל 'אמרי ברוך' [מוויז'ניץ] זי"ע לסאדיגורה כדי להתפלל אצל הציון של זקני רבינו מרוזין זי"ע, ובהיותנו שם נכנסו אל כ"ק דו"ר רבינו אדמו"ר הזקן [רבי אברהם יעקב] מסאדיגורה זי"ע, ועל אף שהיה דודו של אבי זי"ע - אחי אמו - וגם זקן ממנו בהרבה שנים, עם כל זה קם לכבודו מלא קומתו, ולי נתן איין גאלדינעם מאניפוליען לדורות דרשה. ונשק לי על מצחי, וברכני בלשון קדשו: ס'זאל פון דיר ארויס קומען א דור ישרים מבורך.

בסיימו לדבר הפליג 'אהבת ישראל' זי"ע בשבח צורתו של דודו-זקינו זה, ואמר: "צורתו היתה כמלאך".

נועם שייח

'קיפחתי את פרנסתי...'

הגה"ח רבי נחום ליברון מייאס סיפר לי, שאצל הרה"ק [רבי אברהם יעקב] מסאדיגורה זי"ע התאונן חסיד אחד על חוסר פרנסה, שאלו הרה"ק ומה לדעתו הסיבה שאינו מצליח בפרנסה, והחל חסיד לתרץ כל מיני תירוצים עד שלבסוף הניעו הרה"ק מסאדיגורה לומר המובא בגמרא 'הרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי'. וסיפר לו הרה"ק שגם אביו היה אצלו בענין קושי פרנסתו, ושאלתי אותו באיזה סיבה תולה את העדר פרנסתו, והוא ענה לי על אתר, הרעותי את מעשי וכו', והוה ההבדל ביניכם, אביך בא מלכתחילה על 'הרעותי את מעשי', ואתה בא על 'קיפחתי את פרנסתי'...

מוזיקים אתבונן

אכילתם של צדיקים

בנו הרביעי של רבי ר' אייזקעל [מזידיטשוב] זי"ע, ה"ה הרה"ק רבי אליהו [מזידיטשוב] זי"ע - שאחרי פטירת אביו עברו רוב חסידי אביו אליו - היה מהמבקרים בהיכלו של רבינו אדמו"ר הזקן [רבי אברהם יעקב] מסאדיגורה זי"ע. פעם בהיותו אצל רבינו אדמו"ר הזקן התאונן לפניו על אביו הק' שממעט באכילתו מאוד, ציווה עליו רבינו אדמו"ר הזקן לאמר לאביו הק' משמו, כי מאכילתם של צדיקים נמשכת שפע ופרנסה לכלל ישראל, ואם הוא ממעט באכילתו הרי הוא ממעט ח"ו פרנסתם של ישראל.

פאר יצחק

הצדיק מהפך הכל לטוב

בשבת קודש לפני שהושיבו את רבינו אדמו"ר הזקן [רבי אברהם יעקב מסאדיגורה] זי"ע במאסר לא אמר שום אמרי קודש בשולחנו הטהור, אלא לפני שקם מהשולחן התחיל עם הפסוק 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל' (במדבר כג, כג) וכך פירש: 'כעת' כמו שאין לך שום ספק בהעת ההווה שאתה נמצא בתוכו ויודע בוודאות שה'ע'ת' קיים, כמו כן 'יהיה ברור לך, ש'יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל' היינו יהיה ברור לך שמגלים מן השמים להצדיק איזה בחינת א"ל פועל בעולם. דיש שתי בחינות א"ל הפועל בעולם, א. בחינת א"ל המורה על חסד, כמאמר הכתוב (תהלים נב, ג), 'חסד קל כל היום'. ב. בחינת א"ל המורה על דינים, כמאמר הכתוב (שם ז, יב) 'ואל זועם בכל יום'. והנה אם ההנהגה הוא בבחינת 'חסד' א"ל כל היום' הרי טוב, ואם ההנהגה הוא ח"ו בבחינת 'ואל זועם בכל יום', אזי מוטל על הצדיק שיהפוך ההנהגה לבחינת 'חסד' א"ל כל היום'. וסיים רבינו זי"ע ואמר: אם הצדיק מסוגל להפכו לבחינת 'חסד' א"ל כל היום' הרי טוב, ואם אינו מסוגל להפכו, אז לוקח הצדיק על עצמו שהוא יסבול אותם הדינים.

באותו שבוע נאסר רבינו, ואז הובן כוונת קדשו (כתבי הרב החסיד רבי מרדכי אהרן פיישמן זצ"ל).

נר ישראל

יסורי הצדיק

הגה"ח רבי אברהם יצחק סויבלמאן זצ"ל אבד"ק זינקוויץ שמע מבן אחיו המופלא מוה"ר ר' מאיר שו"ב מה ששמע מהגה"ח המופלא והמפואר רבי דוד"א אורטינבורג זצ"ל מבארדיטשוב [בעל 'תהילה לדוד'] שסיפר: פעם אחת עמדתי אצל הפראוויין של רבינו אדמו"ר הזקן [רבי אברהם יעקב מסאדיגורה] זי"ע, ושמעתי שכל הקוויטלעך שנתנו לרבינו היו ביסורים גדולים ועגמת נפש מצרות ישראל. בגמר הפראוויין נכנס רבינו לחדרו ואני אחרי.

שם אמרתי לו: כעת שמעתי שהיה לרבינו יסורים ועגמת נפש מהקוויטלעך שנתנו לו. וענה לי רבינו בלשון קדשו: מה! אלו נחשבים ליסורים? דע, כאשר לפעמים אני מברך לבעל הקוויטעל, ואחר כך כשאני רואה שאין זה תכלית טובה עבורו, ומוכרח אני להתפלל להשי"ת לחזור וליקח הברכות בחזרה, אלו היסורים, הם יסורים באמת.

סיפורי צדיקים החדש

גודל ההתלהבות במצוות 'החזקת בו'

פעם ביקש אחד מחסידי רבינו [הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה] זי"ע מאת המשב"ק הנאמן החסיד רבי משה דוד גוטמאן ע"ה שירשהו להיכנס לרבינו, רבי משה דוד הכיר את המבקש בתור יהודי חסיד ועשיר, ואלמלא לא היה המבקש מוסיף לומר שהענין הוא נחוץ מאד, לא היה מכניסו בשעה מאוחרת בלילה בכדי שלא להפריע עוד לרבינו, אבל מחמת נחיצות הענין נתן לו רשות להיכנס. רבי משה דוד שעמד מהצד ראה שהכנס ניגש לרבינו וממתיק סוד עמו, ורבינו מאזין ומקשיב בתשומת לב מרובה, לאחר שגמר הלה את שיחו, קם רבינו מכסאו וניגש לאחת מהמגירות שבארון וחיפש בתוכו והוציא את כל הכסף שמצא בה והניח אותם על השולחן, וכך עבר ממגירה למגירה ואסף כל הכספים וצירפם למה שהונח על השולחן. לאחר שנתרוקן הבית מכל, ספר רבינו את המעות, והגיע לערך שבע מאות רובל כסף (הון תועפות). רבי משה דוד שהבין שכל זה מוכן רבינו למסור להאי חסיד, עמד נבהל ונשתומם: עד היכן הדברים מגיעים, סכום עצום כזה מוכן רבינו למסור ליהודי אחד? יהיה הנחיצות שלו איך שיהיה, אבל לא לרוקן את עצמו מכל וכל, ובפרט שלפי ידיעותי המצב הכספי בחצר הקודש אינו כעת ברום המעלה.

בעוד רבי משה עומד כך פנה אליו רבינו ושאלו: משה דוד, היש לך כסף להלוות לי? רבי משה דוד ענה: הן. ולווה רבינו ממנו מאה רובל כסף וצירפם להמעות שעל השולחן. ושוב ביקשו רבינו שימחול לסור לבניו ולחנתניו הגרים עמו בחצר הקודש, וללוות מזה ומזה כך וכך, לאחר שסיים רבי משה דוד את השליחות שהוטלה עליו והביא מה שהביא, ספר רבינו את המעות והגיע לסכום של אלף ושלוש מאות רובל כסף, לקחם ומסרם להחסיד, ופרו לשלום בצירוף ברכת קדשו.

רבי משה דוד ע"ה לא היה מסוגל לעצור ברוחו, ושאל בתמהון רב: 'רבינו, עד כדי כך?' וענה לו רבינו זי"ע: 'שמע משה דוד, אז ס'קימט צו מיר א פאל פון 'החזקת בו', קען איך זיך נישט קיהלען דעס הארץ' (שמעתי מהגה"ח ר' אליעזר רבינוביץ ע"ה ששמע מפי החסיד המופלא רבי חיים ווייטמאן).

נר ישראל

הרב אהרן גלבשטיין

פעם אחת באו לפניו [להרה"ק רבי נח מלעכוויטש זי"ע] לבקש רחמים על מקשה לילד, וזאת היה שעמדו אנשים לפניו בעת שולחנו הקדוש בימי החול. ויספר לפניו מעשה, שהיה בעיר אחת שני פרנסים חדשים, והיו שניהם עמי הארצים, ועמדו אצל הספר בתענית ציבור כנהוג, והיה צריך לגלול הספר לקריאת "ויחל", ולא ידעו באיזה פרשה בתורה נמצא "ויחל", ויאמר האחד: "זוכר אנכי כי נמצא בסדרה המתחלת כ"י, אך איני זוכר אם ב'כ"י תצא' או ב'כ"י תבא', והנראה כי בפרשת 'כ"י תצא', ויען השני: "לא, כי אם ב'כ"י תבא', והתחילו להתעקש ביניהם, זה אומר כי תצא, וזה אומר כי תבא. וחזר כמה פעמים "כי תצא, כי תבא, כי תצא, כי תבא", ופניו להטו כאש עד כי באו תיכף לבשרו מזל טוב כי המליטה וילדה.

אור ישרים

כִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַיִּנָּתְנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשִׁבִיתָ שְׁבוּיָיו (א, י)

וברש"י: במלחמת הרשות הכתוב מדבר

פעם בא דרשן לטשרנוביל, ובאו ואמרו להרה"ק רבי נחום זי"ע שדרושויו הם טובים מאד, שכל מה שאומר, הוא כאילו מבואר בכתוב. אמר הרב הקדוש, זה הוא שמרמו רש"י הקדוש בפרשת כי תצא (דברים כא, י) בלשונו, "במלחמת הרשות הכתוב מדבר". כי ידוע שיש שני בחינות לימוד, הא' לימוד לשמה, והוא מצוה, ונקרא מלחמת מצוה. והב' לימוד שלא לשמה אף שהוא מותר, מכל מקום הוא רשות ונקרא מלחמת הרשות, וזה שמרמו רש"י הקדוש, "במלחמת הרשות" - מי שלומד שלא לשמה שנקרא 'מלחמת רשות', יכול להסביר את הדברים כאילו 'הכתוב מדבר'.

ספר של צדיקים

כִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַיִּנָּתְנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְגו'. וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ אִשָּׁתַּי יָפֶת תֶּאֱרָךְ וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה (א, י-יא)

יש לפרש בדרך רמז כי תצא למלחמה על אויביך היינו תיכף כשיהיה איתערותא דלתתא ותצא למלחמה נגד היצר הרע אז בודאי ונתנו ה' אלקיך בידך כמאמרם ז"ל (שיר השירים רבה ה', ב) פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם ארובות ארובות, וראית בשביה אשת יפת תואר זהו גם כן הבטחה איך שהשכינה שהיא אשת יפת תואר היא שבביה כביכול, וחשקת בה לפדותה מן השביה ולקחת לך לאשה והבן.

דגל מחנה אפרים

כִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַיִּנָּתְנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשִׁבִיתָ שְׁבוּיָיו (א, י)

הנראה לי לרמז בזה בענין מלחמת היצר מה שאנו רואים כי יש אנשי מעשה העושים מלחמה ביצרם ומנצחין אותו ואח"כ באיזו ימים הולך ומתגבר עליהם וצריכין לערוך עוד נגדו מלחמה מחדש ובאמת הוא תמיה גדולה בעיניהם מה זה ועל מה זה הלא כבר ערכנו מלחמה וכבשנו אותו והיה עולה בדעתם כי די להם בזה ועתה הנה הוא היצר מתגבר כנגדם

ומה יהיה בסופם על זה באה התורה לרמז, כי תצא למלחמה היינו שעיקר יציאתך לזה העולם הוא רק למען היות לך מלחמה כל ימי חיך ולכן נוצרת.

וז"ש ביעקב אבינו (בראשית ז, א, ברש"י) בקש יעקב לישב בשלוה אמר לו הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב וכו'. פירושו, כי באמת יעקב היה מתקן לעולם הבא חלקו מה שיהיה צריך כאשר יבא עתו להסתלק מזה העולם. אך עוד עת לזה להתממה בעולם הזה בחיים חיותו וכאשר יגמר לתקן כל ענין מלחמת היצר ההכרח להסתלק מעוה"ז. ועי"ז שקפץ עליו רוגזו של יוסף והיה מהצורך לערוך עוד מלחמת היצר מחדש הנה צריך להתעכב עוד בעוה"ז. וכיוצא בזה מצינו בדוד המלך ע"ה שאמרו לו נערי (מלכים א, ב) יבקשו למלך נערה בתולה ותהי לו סוכנת. כי אז היה דוד בבחינה זו שלא היה לו עוד שום תאוה כמ"ש (תהלים קט, כב) ולבי חלל בקרבי ואמרו חכז"ל שהרג היצר. וז"ש (מלכים א, א) ויכסהו בגדים ולא יחם לו. ומשרתיו הצדיקים הגדולים הבינו זאת והיו יראים לבל יסתלק ח"ו דוד המלך מעוה"ז מחמת שלא היה לו עוד מלחמת היצר ולזה נתנו עצה ותחבולה להמציא לו מלחמה חדשה ונתנו לו אבישג השונמית יותר מ"ח נשים כדי לכבוש היצר שלא יגע בה ובזאת יתעכב עוד בעוה"ז.

וזה ענין סמיכת הפרשיות שמסיים בפ' שופטים (דברים כא, ט) כי תעשה הישר בעיני ה', ומתחיל כי תצא למלחמה וגו' כי זהו הדרך הישר בעיני ה' שיהיה לאדם תמיד מלחמת היצר כל ימי חייו כי לכך נוצרת. וזה הפירוש כי תעשה בזה הרצון והישר בעיני ה' כי תצא למלחמה להיות לך מלחמת היצר.

תפארת שלמה

כִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ (א, י)

וברש"י: במלחמת הרשות הכתוב מדבר

הכנסיה הגדולה התקיימה בראש חודש אלול תרפ"ט. בשבת פרשת כי תצא התארחו האדמו"רים רבי יוסלי ואחיו רבי שמעוני מאמשינאו ובניהם שמילאו אחריהם את מקומם רבי יעקב דוד הרב מז'רדוב ורבי ירחמיאל יהודה מאיר [מאמשינב] מבית וגן ירושלים, לתפילת שחרית בבית מדרשו של האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב.

אחרי התפילה הזמין האדמו"ר מטשורטקוב את כל האורחים החשובים שהיו שם לקידוש היום בחדרו הפרטי. בין האורחים היו הגאון רבי מאיר שפירא, ששימש אז כרבה של העיר פיטרקוב, האדמו"ר רבי אברהם מסלונים, שגם אבותיו נסעו לטשורטקוב, ועוד מספר אדמו"רים מערי גליציה.

וזאת אשר שמעתי מפיו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ובנוסח דומה מפי האדמו"ר רבי יעקב דוד הרב מז'רדוב:

על יד שולחן עגול התישבו האורחים בצורה כזאת: בראש השולחן ישב האדמו"ר מטשורטקוב, אחריו האדמו"ר רבי יוסף מאמשינאו, אחריו אחיו האדמו"ר רבי שמעון, וביניהם משוך קימעא אחורה, האדמו"ר רבי אברהם מסלונים, ואחריהם מספר אדמו"רים

מגליציה. מול הרבי מטשורטקוב בקצה העיגול השני, ישב רבי מאיר שפירא, ומצד השני של השולחן ישבו בניו וחתניו של האדמו"ר מטשורטקוב.

הרבי מטשורטקוב קידש על היין, ואחרי הקידוש פתח בדברי תורה: "כי תצא למלחמה על אויביך" אומר רש"י, במלחמת רשות הכתוב מדבר, היינו שעל כל יהודי מוטלת חובה להילחם מלחמת היצר, בדברים אשר ברשותו להלחם בהם, שהידים לא יעשו דברים האסורים, שהרגלים לא ילכו למקום האסור, שהעיניים לא יראו דברים האסורים, ושהאזניים לא ישמעו דברים שאסור לשמעם. וכדי להתגבר על כך, יש צורך בסיוע של צדיק הדור. כאן הפסיק הרבי את דבריו ולא אמר יותר.

דממה עמוקה שררה בחדר. הצדיקים שהסבו לשולחן קיוו לשמוע עוד משהו, אך אין כל המשך.

אחד האדמו"רים הפך את הדממה, יצא ממקומו וצעד על ראשי אצבעותיו אל רבי מאיר שפירא מפיטרקוב, ולחש לו באזנו: ואם צדיק הדור יושב סגור בחדרו - ממי לומדים? השיב לו רבי מאיר שפירא: יגש נא כבודו לראש השולחן, וישאל את שאלתו לרבי...

האדמו"ר השואל ידוע היה כאחד האנשים הפקחים בפולין, ואילו לחכמתו של רבי מאיר שפירא, היו מהלכים בכל העולם. כששמע האדמו"ר את תשובתו של רבי מאיר שפירא, אמר לו: אם כבודו יסכים להצטרף אלי אגש ואשאל, לבדי אינני רוצה... הסכים רבי מאיר להצעתו, וגם הוא קם ממקומו ושניהם נגשו יחדיו לראש השולחן, מקום מושבו של הרבי מטשורטקוב.

פתח רבי מאיר ואמר: רבי! האדמו"ר העומד על ידי אינו רגיל לקבל דברים כמות שהם, הוא שמעו שהרבי אומר כי להילחם מלחמת היצר בדברים שהם ברשותו של האדם, יש צורך בסיועו של צדיק הדור, שואל הוא: ממי לומדים, אם צדיק הדור יושב סגור בחדרו?

האורחים, כולל בניו של הרבי מטשורטקוב, הוכו בתדהמה, והתפלאו על עוז רוחו ואומץ לבו של רבי מאיר שפירא, וחיכו בחוסר סבלנות לתשובת הרבי, שכידוע חיבב מאד את רבי מאיר שפירא. אחרי מספר רגעים של תהייה, הרים הרבי מטשורטקוב את עיניו הקדושות והדוקרות, ונעץ בהם מבט בפניו של האדמו"ר השואל ואמר: אביכם נסע לאבי [הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע], וזמן רב עמד מאחורי הדלת הסגורה עד שהגיע זמנו להיכנס. ועל אף זאת מה שהיה צריך ללמוד, למד בעמדו מאחורי הדלת...

דברים אלו פגעו באדמו"ר השואל כרעם ביום בהיר, הוא לא התאושש כל כך מהר. ובעוד שכל האורחים עזבו את ביתו של הרבי מטשורטקוב, מרוצים מעצם המפגש, ומופתעים מהתשובה התקיפה שקיבל האדמו"ר השואל, הרי הוא בעצמו נשאר בבית מדרשו של הרבי מהורהר בעצמו ורק עם צאת השבת עזב את מעונו של הרבי...

עורך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. דיני הטמנה בערב שבת.

א. אין טומנים בערב שבת תבשיל לצורך שבת, בדבר המוסיף הבל. [שו"ע סימן רנו ס"א].

ב. ולכן אסור לכסות לגמרי את הסיר שמונח על הפלטה בערב שבת, דגם אם הכיסוי בעצמו לא נחשב לדבר המוסיף הבל, מכל מקום כיון שהסיר מונח על גבי האש, הרי בכל כיסוי שנכסהו נחשב כהטמנה בדבר המוסיף הבל האסור גם בערב שבת, ולכן יכסה את הסירים רק מלמעלה, ואז גם אם ירד קצת הכיסוי על דפני הסירים, כיון שרוב צדדי הסירים מגולים לא נחשב הטמנה. [שש"כ פ"א סעיפים סד-סז, ובהערות שם].

ב. עטיפת קוגל בנייר כסף האם יש בו משום הטמנה.

קוגל שעטפוהו בנייר כסף, ורוצה להניחה בערב שבת, על גבי סיר שנמצא על הפלטה, כיון שכוונת העטיפה הוא בכדי למנוע התפוררות, או שחפץ שהסיר ישאר נקי, אין בזה איסור הטמנה, אפילו כשהוא עטוף מכל צדדיו. [שולחן שלמה סרנ"ז א"ה, ונימוקו, ע"פ מה שהתירו להטמין הקדירה גם בכיסוי שגורם לחום, כשכוונתו לשמרו מהעכברים, הובא במ"ב סק"ד, ובמאור השבת ח"ב ע' תקסט הביא טעם נוסף להתיר מהגה"צ רמ"א פריינד זצ"ל, דבעטיפת הקוגל אין כוונתו לשמור על חומו, ואדרבה כוונתו שהקוגל לא יתחמם יותר מדי וישרף, היפוך פעולת הטמנה, והגר"מ סירוטה הוסיף בזה עוד טעם, דאין הדרך לכסות קוגל בנייר כסף אלא מכניסים בו את הקוגל, והכנסתו לתוך הנייר כסף כהכנסתו לסיר].

ג. הכנסת קניידל [שקית עם אוכל] לתוך הטשולנט [החמין] האם יש בו משום הטמנה.

להכניס שקית עם אוכל לתוך הסיר בערב שבת, לדעת המנחת יצחק והגרש"ז אויערבאך,

אין לאסרו משום הטמנה דזהו דרך בישולם, ולדעת הגר"י פישר, צריך לעשות כמה נקבים גדולים בניילון שעל ידי זה נעשה הכל תבשיל אחד. [מאור השבת ח"ב ע' תקסט].

ד. דין מגיס.

א. אסור מן התורה להגיס [לערבב] תבשיל שלא נתבשל כל צרכו, דעל ידי כך הוא מקרב בישולו, ואיסור זה אמור אפילו כשהוסר התבשיל מעל גבי האש, ורבנן אסרו גם להוציא תבשיל שלא נתבשל כל צרכו בכף כי בשעה שמוציא את התבשיל הריהו מגיס קצת את התבשיל. [שו"ע סימן שיח ס"ה, מ"ב שם ס"ק קיג, שער הציון ס"ק קלז].

ב. לדעת הכל בו יש איסור מגיס גם בתבשיל שנתבשל כל צרכו אם עדיין הוא עומד על גבי האש. [מג"א שם סקמ"ב].

ג. בשו"ת אבני נזר [או"ח סנ"ט] הביא מהגאון מקוטנא, שאין איסור מגיס במים שנתבשלו כל צרכם, ומותר להוציא מהם בכלי גם בעודם על האש.

ד. תבשיל שעדיין לא נתבשל לגמרי לא יפתח המכסה כדי לבדוק התבשיל דאם יפתח לא יוכל לחזור ולכסותה משום שעם כיסויה הוא גורם שהתבשיל יוסיף להתבשל. [שש"כ שם סל"ה].

ה. תבשיל שנתבשל כל צרכו העומד על האש מותר לפתוח המכסה כדי לבדוק התבשיל ולחזור ולכסות בה ואין לחוש בכך לאיסור מגיס. [מ"ב למעשה עשצ"ג מבעל שבט הלוי].

ה. הוצאת תבשיל מהסיר כשנמצא על האש.

א. לכתחילה לא יוציא תבשיל מהסיר, כשעומד על גבי האש. [לחוש לשיטת הכל בו הנ"ל, שו"ת אגרות משה או"ח ח"ד סע"ד].

ב. אולם בסיר גדול וכבד, שקשה לטלטלו, אם יש צורך בכך, יכול להקל ולהוציא מהסיר עצמו

גם כשעומד על גבי האש, אך יזהר להוציא עם הכף מלמעלה, כך שלא יכנס הכף בעומק הסיר ויבוא להגסה. [שו"ת אז נדברו ח"ה ס"ג].

ו. תבשיל שעומד להישרף.

א. המכין סיר עם מים על האש מערב שבת לצורך כך, מותר לשפוך המים לתוך התבשיל שנשרף, וזה טוב יותר מלשפוך מים מהדוד המשמש לשתית חמים לפי שיכול לעלות אדים חמים מהתבשיל הבשרי לתוך הדוד המשמשו גם לחלבי. [ע"פ שו"ע שם ס"ד ומג"א שם, מ"ב סימן רנג ס"ק פ"ד. ולא חיישנן לבישול אחר צליה, שש"כ פ"א, הערה מג, ועיין בחזו"א סימן לז סק"ד ד"ה סט"ו].

ב. יש אומרים שיכול לערות מים מהמיחם לתוך כוס, ואחר כך ישפוך מהכוס לתוך התבשיל שעומד להישרף. [הגר"י פישר במאור השבת ח"ב מכתב ה, והגרש"ז בשש"כ פ"א הערה מד].

ג. אך צריך להיזהר לשפוך את המים בנחת, משום חשש מגיס. [שש"כ שם סט"ז]. ויש אומרים דמשום חשש מגיס נכון יותר להוריד את הסיר מהאש [ויזהר בכל תנאי חזרה], ואחר כך ישפוך מהמים לתוך התבשיל שנשרף, דכשהתבשיל אינו על האש, אין בו איסור מגיס. [באר משה ח"ג ס"ג, שבות יצחק פ"ז בשם הגר"ש אלישיב]. ויש אומרים דאין צריך להקפיד לשפוך המים בנחת, או להוריד הסיר מהפלטה, דאין בשפיכת המים משום מגיס. [הגר"מ סירוטה].

ד. אם הכין מים בטרמוס, דעת הגר"שז אויערבאך והגר"י פישר, דאסור לישפוך מהם לתוך התבשיל שעומד להישרף, דלא נחשב כדעתו להחזיר, שהרי אם לא ישרף לא יחזירם, והוי כסילוק יותר מהניחו על גבי קרקע. [מאור השבת ח"ב עת"רס"ו].

גם אני קבלתי ע"ע

כהוראת כ"ק מרן

אדמו"ר שליט"א:

להוסיף זכויות

ולברך
'ברכת
המזון
מתוך
הסידור'

לישועת ולרפואת
הכלל והפרט

לעילוי נשמת
הרבנית הצדקנית רבת פעלים
לתורה ולחסידות ולמעשי חסד
מרת **מרים דבורה** ע"ה
א"ח יבלחט"א כ"ק אדמו"ר
מנאראל שליט"א
בת כ"ק אדמו"ר הרה"צ
רבי **משה רוקח** זצ"ל
מקאזלוב
נלב"ע י"א אלול תשנ"ז
תנצב"ה
הונצח ע"י אחד מצאצאיה
קורא נאמן של הגליץ

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **חיים בן ציון** זצ"ל
בן הרה"ח ר' **אהרן צבי** הי"ד
נלב"ע י"ג אלול
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד
הרבני איש החסד, אוהב תורה ולומדיה
הרה"ח ר' **מאיר יהודה מרמורשטיין** שליט"א

נדבת ידידנו הנכבד
מחשובי אנ"ש, איש החסד לכלל
ולפרט קובע עיתותיו לתורה
הרה"ח ר' **יוחנן וייס** שליט"א
לעילוי נשמת אביו
ידידנו הבלתי נשכח
שזכה לקרבה יתירה מרבוה"ק זיע"א
הרה"ח ר' **יוסף** ז"ל
בן הרה"ח ר' **ישכר דב** ז"ל
נלב"ע י"ד אלול תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

בלב מלא שמחה וגילה, בקול צהלה ורנה, בהדרת כבוד, תבענה שפתינו בהלל והודיה לשגר בזה ברכתנו המאליפות מעומק וחדוות דליבא מזל טוב וגדיא יאה קדם

כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים

למחוטנו הגר"ר רבי ישראל ארנסטר שליט"א חב"נ כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

ולאביו האון הנדיב רבי מנחם שליט"א ראש ישיבת וינוץ

לרגל שמחת הולדת הנכד הנין

בן אצל חתנו בנו ידידנו הנכבד והנעלה האברך החשוב

דוד צבי שלמה

הגר"ר שזיכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

יה"ר שזיכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש העומד לימננו בכל עת במסירות נפלאה

שמואל הנגי

ולחמיו ידידנו הנכבד פאר עדתנו האון החסיד רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א

רב מגדל העמק ונשיא מוסדות "מגדל אור" ולמחותנו ידידנו הנכבד

אליקים רוט

לרגל שמחת הולדת הנכד הנין בן אצל בנו הנכד הנין האברך החשוב

חיים יהודה

יה"ר שזיכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת השלום זכר לבילי שב"ק בבית מדרשנו בבני ברק

שמחת הברית ביום ראשון בשעה 11:00 בבית המדרש הגדול

אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש העומד לימננו בכל עת במסירות נפלאה

הושע בלוי

ולאביו ידידנו הנכבד

חיים יוסף

לרגל שמחת נישואי בנו נכדו החתן המופלג בתוריש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

שלום

הבה"ח מ"ו מחשובי חברת הבחורים ומבחירי חברי מפעל התורה חביבות דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד

חיים יצחק רבינוביץ

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת האפורוף בשב"ק בבית המדרש פאני רח' אחינו 18 ירושלים

קידושה רבא במקום בשעה 10:30 ומשעה 11:00 באולם שבט הלוי

רח' אהלי יוסף ירושלים

שמחת החתונה א"ה ביום שני באולם כינור דוד בבית שמש

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד האברך החשוב מחשובי אנ"ש

מרדכי גולדברג

ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

יוסף מנחם יהודה

לרגל שמחת הולדת הבת הנכדה

לחמיו ידידנו הנכבד ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת הקידושה רבה בשב"ק בבית המדרש הגדול

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש העומד לימננו בכל עת במסירות נפלאה

שלמה מאיר פשיקוס

לרגל שמחת נישואי בנו החתן המופלג בתוריש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

צבי

הבה"ח מ"ו מחשובי חברת הבחורים ומבחירי חברי מפעל התורה חביבות דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד

יצחק בוקרצקי

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת האפורוף בשב"ק בבית המדרש קהל חסידים רח' מיכאל 1 חיפה

שמחת החתונה א"ה ביום שני באולם היכל הברכה ר' עקיבא 1 ביתר

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

אהרן פנחס הכהן ברזסקי

ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

בנימין אפרים הכהן

ולמחותנו ידידנו הנכבד

מרדכי צבי ברנשטיין

ולמחותנו ידידנו הנכבד ומפארי אנ"ש

לרגל שמחת הולדת הנכדה הננייה

בת אצל בנו נכדס האברך החשוב

אברהם ברוך הכהן

יה"ר שזיכו לרוות ממנה ומכל יוצ"ח רב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולבנה

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

ישכר דוב קורנבליט

ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

ברוך יצחק

לרגל שמחת אירוסית בתו נכדתה הכלה החשובה תחי'

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת הרה"ח ישראל ב"ר צבי ז"ל נלב"ע י"א אלול תשל"א
הונצח ע"י בני ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש מג"ש בספה"ק אור החיים בבית מדרשנו בב"ב
הרה"ג ר' צבי פוקס שליט"א

קול צהלה ורנה שפתינו אה תרנה

בשירות ותשבחות מעומקא דליבא על זאת שבחו אהובים ורוממו ידידים נשגור בזה ברכת מזל טוב וגדיא יאה, בשם כל קהל אנ"ש חסידי לעלוב הע"י קדם

האי גברא רבה, איש החסד והמעש, משכיל אל דל, טוב ומטיב עם הבריות, עושה צדקה וחסד לאלפים, כבוד הזולת ומצוקת הדל בראש מעיניו, מרנין לב אלמנות ויתומים, ויומם ולילה לא ישבות בעמידתו האיתנה לימנים לתמכס ולחוקם לכל תפול רוחם, ומוסר עצמו במסירות עילאית מזמנו ומאודו כדי לחזק את לבם נפשם ורוחם, לבו פתוח כאלם ומאיר פנים לכל אדם, בענוות חן מצא חן בעיני אלוקים ואדם הרה"ח המפואר

יעקב אליעזר

הלוי שישא שליט"א

יו"ר ארגון "טוב וחסד", "בית בניני" א"בית בנותינו"

אשר עומד בעז ובמסירות אין קץ להחיות עם רב אלפי היתומים - בניו רחומיו של הקב"ה אבי היתומים, ובניהם אף עומד לצידם של הני רחמיא מקרב קהל עדתנו הק'

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן מו"מ התורה וירא"ש, עדין לגאון ולתפארת, כליל המעלות

שמעון הלוי

הבה"ח מ"ו עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד

יוסף שלום ברוין

יה"ר שזיכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת דקדושה

ממנה ומכל יוצ"ח, ויתן ה' האלוקים כגן שהזיווג יעלה יפה יפה, יפרח ויוריק כגן רווה, ולבית נאמן יתהווה, לעד ישכנו אהבה ואחוזה, השפע והברכה, נהורא נפישא ורוב טובה, לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים על אדני במתי התורה והחסידות לתפארת בית ישראל

בשם קהל חסידי לעלוב

אהרן לוסטיג

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שמחת החתונה א"ה ביום ראשון באולם הכרמים בבית שמש

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות

אבקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים

זכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב שמע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות: בנדירים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ניתן לקבל את הגיליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com

מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'

ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל

בטל: 052-7160388